

Jaarverslag 2021

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Het schoolbestuur	4
1.1 Organisatie	4
Taak en taakverdeling	5
Samenstelling van het Toezichthoudend Bestuur	6
Bestuursvergaderingen 2021	6
Bestuursvergaderingen 2021	9
1.2 Profiel	10
1.3 Dialoog	11
2. Verantwoording beleid	13
2.1 Onderwijs & kwaliteit	13
2.2 Personeel & professionalisering	16
2.3 Huisvesting & facilitaire zaken	19
2.4 Financieel beleid	20
2.5 Risico's en risicobeheersing	21
3. Maatschappelijke thema's	23
3.1 Strategisch personeelsbeleid	23
3.2 Werkdruk	23
3.3 Nationaal Programma Onderwijs	24
3.4 Passend onderwijs	24
3.5 Onderwijsachterstanden	25
4. Verantwoording financiën	25
4.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief/continuïteitsparagraaf	25
4.2 Staat van baten en lasten en balans Staat van baten en lasten in meerjarig perspectief	26
4.3 Financiële positie	29
4.4 Gevolgen coronavirus	29
4.5 Signaleringswaarden 2021 n.a.v. de balanscijfers	30
4.6 Financieel jaarverslag	31

Inleiding

Hierbij presenteert het bestuur van PCBO Leeuwarden e.o. (PCBO) het bestuursverslag 2021, alsmede de jaarrekening. Het bestuursverslag vormt samen met de jaarrekening het jaarverslag van het schoolbestuur.

Het jaar 2021 was een bijzonder jaar. Het was een uitdaging om met de gevolgen van het coronavirus en het lerarentekort zo goed mogelijk onderwijs te blijven geven. Lockdowns en uitval van medewerkers en leerlingen door besmettingen hebben impact gehad op de schoolontwikkeling en de ontwikkeling van kinderen. Het bestuur heeft daar zo goed en zo duidelijk als mogelijk op geanticipeerd en gehandeld. Het NPO-geld en subsidieregelingen hebben we optimaal proberen te benutten, vooral op basis van opgestelde plannen door de scholen. Het gaat om grote bedragen die in het financieel deel van het jaarverslag worden verantwoord en invloed hebben op de uitkomst versus de begroting. Hopelijk kunnen we de impact van de pandemie zelf in 2022 achter ons laten. De gevolgen ervan, cognitief en/of sociaal-emotioneel, zullen aandacht houden en krijgen. Zoals in de NPO-schoolplannen beschreven op basis van een schoolscan. Gelukkig hebben alle medewerkers van de Centrale Dienst het mogelijk gemaakt de bestuurlijke ontwikkelingen door kunnen laten lopen en waar nodig te ondersteunen en te faciliteren. Deze ontwikkelingen staan in dit bestuursverslag beschreven.

Het bestuursverslag is opgesteld met inachtneming van de wettelijke kaders die aangeven wat in het bestuursverslag moet worden opgenomen. De doelen van het afgelopen jaar worden beschreven en geëvalueerd.

Het bestuursverslag bestaat uit drie hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk bevat algemene informatie over het bestuur. Het tweede hoofdstuk blikt terug op de resultaten van het beleid van het verslagjaar. En het derde hoofdstuk bevat een toelichting op de financiële situatie van het bestuur.

Het jaarverslag is onderdeel van de eigen verantwoordingscyclus. Dit maakt dat het eigen bestuur, de scholen, het intern toezicht en de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad de belangrijkste doelgroepen zijn aan welke het verslag wordt gepresenteerd en waarmee het wordt besproken en nadien vastgesteld door de directeur/bestuurder.

Het format van dit verslag is opgesteld door diverse bestuurders en controllers, geïnitieerd door de PO-raad. Het verslag is besproken met het ministerie van OCW en accountancy-kantoren. Voor de gepresenteerde inhoud is het bestuur zelf uiteraard verantwoordelijk.

Hans Greidanus
Directeur/bestuurder

31 mei 2022

1. Het schoolbestuur

Dit hoofdstuk bevat algemene informatie over het schoolbestuur. De volgende vragen krijgen daarbij aandacht. Hoe ziet de organisatie eruit? Waar staat het schoolbestuur voor? En met welke partijen wordt er op welke manier samengewerkt?

1.1 Organisatie

Contactgegevens

- PCBO Leeuwarden e.o.
- 41419
- Margaretha de Heerstraat 2, 8921 AK Leeuwarden
- 058 - 2130350
- info@pcboleeuwarden.nl
- www.pcboleeuwarden.nl

Contactpersoon

Met wie kan er contact worden opgenomen met vragen naar aanleiding van het bestuursverslag?

- Dhr. J. Greidanus
- Directeur/bestuurder
- Tel. 058 - 2130350

Overzicht scholen

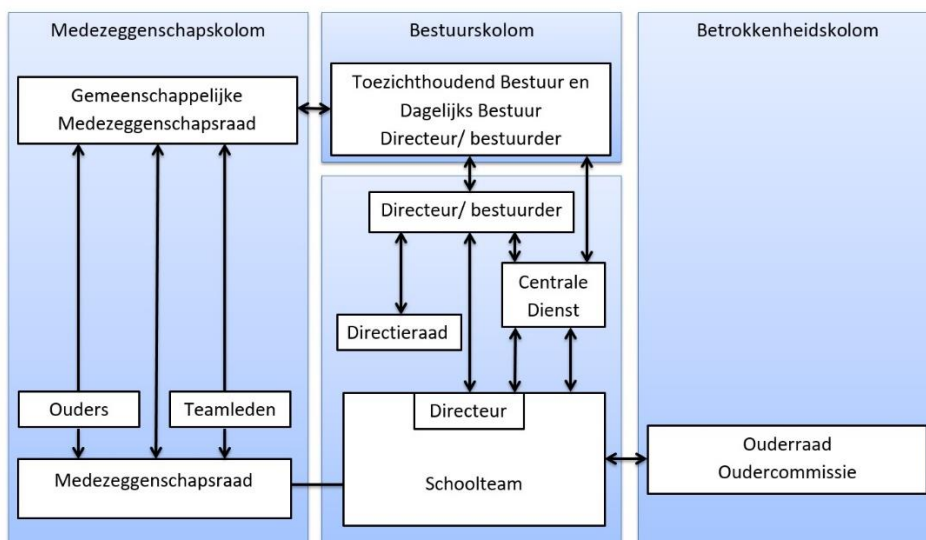
- Klik [hier](#) voor het overzicht van de scholen van PCBO Leeuwarden e.o.

Juridische structuur

PCBO Leeuwarden e.o. is sinds 1 december 2019 een Stichting.

Organisatiestructuur

De stichting heeft een algemeen bestuur van max. 7 leden waarbinnen 6 bestuursleden toezichthouder zijn en de directeur/bestuurder dagelijks bestuurder is. Onder het bevoegd gezag ressorteren 16 basisscholen, op 18 locaties, waarvan 16 in de gemeente Leeuwarden en 2 in de gemeente Heerenveen. We organiseren dit met 14 brinnummers. De volledige organisatiestructuur opgebouwd uit bestuur, medezeggenschap en betrokkenheid maken we zichtbaar in onderstaand organogram, het **Organisatie- en communicatiemodel stichting**:

Governance

In de [Code Goed Bestuur Primair Onderwijs](#) zijn basisprincipes vastgelegd omtrent professionaliteit van bestuurders, toezichthouders en managers in het primair onderwijs. Het bestuur van PCBO Leeuwarden e.o. handhaaft deze code.

Klik op de link voor het [Managementstatuut](#) van PCBO Leeuwarden e.o.

Klik op de link voor de [Statuten](#) van PCBO Leeuwarden e.o.

Functiescheiding

Volgens de [Code Goed Bestuur](#) zijn organisaties voor primair onderwijs verplicht om de functies van bestuur en intern toezicht te scheiden. Er zijn verschillende manieren om de functiescheiding uit te werken (zie de Code Goed Bestuur). *De functiescheiding bestuur en toezicht is bij PCBO Leeuwarden e.o. uitgewerkt op basis van het One-tier model.*

De functies van bestuur en intern toezicht zijn binnen één orgaan van het bevoegd gezag ondergebracht, waarbij scheiding van bestuur en toezicht wordt gerealiseerd doordat binnen dat ene orgaan de directeur/bestuurder met de uitoefening van het bestuur worden belast en de andere bestuursleden met de uitoefening van intern toezicht.

Er is een oriëntatie ingezet op het two-tier model. Het boek 'Strategisch partnerschap, wat is wijsheid?' van Rienk Goodijk heeft daarbij dienst gedaan om de discussie op gang te brengen. In 2022 gaat het bestuur hier dieper op in.

Deel jaarverslag 2021 van het Toezichthoudend Bestuur

Het Toezichthoudend Bestuur heeft conform de wettelijke eisen een eigen jaarverslag geschreven. De belangrijkste bespreekpunten, ontwikkelpunten en resultaten in 2021 staan hierin beschreven, alsmede de wijze van toezichthouden, structuur van overleg en het volgen van kwaliteit. Ook wordt beschreven hoe er verbinding wordt gehouden met de organisatie.

Verantwoording

Het toezichthoudend bestuur legt verantwoording af over de uitvoering van zijn taken in het Bestuursverslag, horend bij de jaarrekening. De belangrijkste taak van de toezichthouder is het toezien op de totstandkoming en de uitvoering van het (Strategisch) Beleid, de naleving van de wettelijke voorschriften, rechtmatige inkomsten en doelmatige uitgaven ten gunste van het onderwijs. Tevens is er toezicht op het rechtmatig handelen van de directeur/bestuurder. Dit komt tijdens het jaargesprek aan de orde. Het toezichthoudend bestuur heeft Flynth gevraagd de jaarrekening 2021 te controleren.

Verslag van Toezichthoudend Bestuur 2021

Bestuur

Het Algemeen Bestuur bestaat eind 2021 uit de volgende personen:

David Schalkwijk (voorzitter en Juridische zaken)	- Toezichthoudend bestuurder
Jacqueline Lenters-Gort (vice voorzitter en Financiën)	- Toezichthoudend bestuurder
Jelle Coen Bijlsma (Bouw en Huisvesting)	- Toezichthoudend bestuurder
Anna Regina Groeneveld (Personeelszaken)	- Toezichthoudend bestuurder
Wilke van der Molen (Onderwijs, Zorg en Welzijn)	- Toezichthoudend bestuurder
Siebre van der Berg (Bedrijfsvoering en ICT)	- Toezichthoudend bestuurder
Hans Greidanus (Directeur-bestuurder)	- Dagelijks bestuurder

Taak en taakverdeling

Het bestuur van de Stichting voor Protestant Christelijk Basisonderwijs Leeuwarden en omgeving wordt gevormd door een Toezichthoudend Bestuur, dat de toezichthoudende functie uitoefent en de Directeur-bestuurder, die het Dagelijks Bestuur uitvoert. Gezamenlijk vormen zij het Algemeen Bestuur van de stichting.

De taak van het Toezichthoudend Bestuur is het toezien op het beleid van de Directeur-bestuurder (Dagelijks Bestuur) en op de gang van zaken binnen de stichting. Het Toezichthoudend Bestuur bewaakt de doelstellingen en de grondslag van de stichting en is klankbord voor de Directeur-bestuurder. De stichting is ingericht volgens de Code Goed Onderwijs, Goed Bestuur.

Verdere ontwikkeling Governance

Sinds de invoering van de wet Goed Onderwijs, Goed Bestuur heeft de stichting de bijbehorende code geadapteerd. Van oudsher was de stichting (zoals de meeste bijzondere scholen) een vereniging en is daarbij vanuit governance overwegingen gekozen voor een one-tier bestuursmodel, te weten één gezamenlijk bestuur waarin de dagelijkse aansturing plaatsvindt door een directeur-bestuurder en toezicht wordt uitgeoefend door meerdere toezichthoudend bestuurders.

Nadat de vereniging in 2019 is omgezet naar een stichting, heeft het Algemeen Bestuur zich ten doel gesteld om onderzoek te doen naar de blijvende geschiktheid van het one-tier model voor de toekomst. Dit is een proces dat - mede vanwege het vertrek van verschillende bestuursleden – in 2021 al liep en anno 2022 nog steeds gaande is. Het Algemeen Bestuur wil uiteindelijk tot een beslissing komen waardoor PCBO ook vanuit governance perspectief gereed is voor de toekomst.

Op 6 september 2021 is er in de nabijheid van het bestuurskantoor een Poëzisteen onthuld als herinnering aan de omvorming van vereniging naar stichting. Deze steen maakt deel uit van de Leeuwarder Poëzieroute.

Samenstelling van het Toezichthoudend Bestuur

De leden van het Toezichthoudend Bestuur worden benoemd door het bestuur van de Stichting. Vanwege het bereiken van de maximale zittingsduur heeft de voorzitter van het Toezichthoudend Bestuur (de heer J.D. de Langen) per juli 2021 na 8 jaren afscheid van PCBO genomen. In zijn plaats is de heer D.F.W. Schalkwijk benoemd tot voorzitter. Door het voornoemde vertrek was een vacature ontstaan en daarnaast was sprake van een nog niet ingevulde vacature binnen het Toezichthoudend Bestuur. In juli 2021 zijn vervolgens mevrouw W. van der Molen en de heer S. van der Berg na een selectieprocedure waarbij evenzeer de GMR betrokken was, voorgedragen voor benoeming. Het Bestuur heeft deze voordracht overgenomen en beiden benoemd tot bestuurslid van het Toezichthoudend Bestuur van PCBO Leeuwarden e.o.. Ook intern heeft dit gevolgen gehad voor de samenstelling van de Renumeratiecommissie en het Auditcomité:

Naam		Aantreden	Aftreden
Dhr. D.F.W. Schalkwijk	Voorzitter, lid renumeratiecommissie	juli 2015	juli 2023
Mevr. J. Lenters-Gort	Vice voorzitter, lid auditcomité financiën	juli 2018	juli 2022
Dhr. J.C. Bijlsma	Lid auditcomité financiën	juli 2020	juli 2024
Mevr. A.R. Groeneveld	Lid renumeratiecommissie	juli 2020	juli 2024
Mevr. W. van der Molen		juli 2021	juli 2025
Dhr. S. van den Berg		juli 2021	juli 2025

Bestuursvergaderingen 2021

Bij de periodieke vergaderingen vergadert het bestuur als geheel. In het verslagjaar 2021 is het bestuur verschillende malen (voornamelijk via digitale weg) in vergadering bijeen geweest. De volgende onderwerpen zijn onder meer besproken met de Directeur-bestuurder:

- Aanpak Covid 19, veiligheid op de scholen voor medewerkers en leerlingen;
- De reguliere managementrapportages en voortgangsrapportage per domein;
- Bestuursverslagen en Jaarrekening 2020;
- Jaarplan en meerjarenbegroting;
- Governance in het kader van het bestuursmodel;
- Inzet en besteding NPO-middelen en arbeidsmarkttoelage;
- Ontwerp, aanbesteding en (ver)nieuwbouw Albertine Agnesschool, Koningin Wilhelminaschool (Fontein en Transvaal), IKC Alexia en nieuwbouw Middelsee;
- Onderwijs en taalschool voor kinderen in de noodopvang;
- Personele Zaken, lerarentekort;

Daarnaast hebben de leden (of een delegatie) van het Toezichthoudend Bestuur vanuit hun toezichthoudende rol onder andere de volgende activiteiten verricht:

- Bespreking met de accountant ten behoeve van de jaarrekening;
- Gezamenlijk overleg met GMR;
- Zelfevaluatie Toezichthoudend Bestuur;
- Schoolbezoeken in het kader van de Roadshow zijn vanwege Covid 19 (helaas) niet doorgegaan.

Eindbeeld 2021

Covid 19

De coronapandemie bleef na 2020 in 2021 een substantiële impact hebben op de maatschappij in het algemeen en op de scholen in het bijzonder. De maatregelen vanuit de overheid om de gevolgen van Covid 19 te beperken beïnvloedden de dagelijkse gang van zaken in het onderwijs fors. PCBO volgde daarin stevast de adviezen van de Rijksoverheid en het RIVM. Zo moesten leerlingen van hogere klassen en docenten mondkapjes dragen in de schoolgebouwen, werd er dagelijks veelvuldig handen gewassen, werden zelftesten aan leerlingen verstrekt, moest er veel geventileerd worden, kwamen klassen thuis te zitten vanwege Covid 19 besmettingen en vonden er verschillende algehele lockdowns plaats. Deze lockdowns hadden in 2020 al tot gevolg dat er leerachterstanden waren ontstaan bij verschillende leerlingen. In 2021 was dat opnieuw het geval. 2021 stond mede in het teken om die in kaart te brengen en om achterstanden zo goed als mogelijk terug te brengen of te beperken.

Eind 2021 werd afgesloten met opnieuw een lockdown. Door de opgedane ervaringen in 2020-2021 en het samenvallen van deze laatste lockdown met de kerstvakantie waren de gevolgen hiervan niet zo omvangrijk als eerder. Door de (extra) inzet van docenten en/of ondersteuning en met behulp van ondersteuning door IT-middelen heeft een deel van de leerlingen gedurende de lockdown thuis kunnen werken. Na de kerstvakantie kon er begin 2022 weer gestart worden met regulier onderwijs. Vanaf 15 maart 2022 liet de Rijksoverheid alle maatregelen los. Voor de scholen was dat zeer welkom, tegelijkertijd bleef men waakzaam bijvoorbeeld om verzuim te voorkomen of ten dienste van mensen die tot een risicogroep behoren.

Als Toezichthoudend Bestuur constateren wij dat alle scholen, medewerkers en anderszins betrokkenen opnieuw, ondanks alle uitdagingen die Covid 19 met zich heeft gebracht, zich onverminderd hard hebben ingezet om de kwaliteit van het onderwijs op een acceptabel/goed niveau te houden.

Vakantieschool

Eén van de maatregelen die is genomen om de leerachterstanden het hoofd te bieden, was de inzet van de vakantieschool gedurende de zomervakantie van 2021. Het doel was hoofdzakelijk gericht op bijscholing. Hoewel veel leerlingen dit als zeer nuttig hebben ervaren, bleek uit de evaluatie dat voor nieuwe edities een betere balans (input/output) nodig is. Op basis hiervan is besloten om ook in 2022 door te gaan met de vakantieschool en daarbij zorg te dragen voor een evenwichtiger inrichting. Het Toezichthoudend Bestuur blijft deze initiatieven een warm hart toedragen.

Bouw en huisvesting

Ondanks roerige tijden in de bouw (toenemende prijsstijgingen van materiaal en arbeid) is PCBO in 2021 op verschillende fronten actief geweest om ook voor de toekomst te zorgen voor een goede plek waar onderwijs gegeven kan worden. De ontwikkelingen voor wat betreft de huisvesting van de scholen was als volgt:

- De bouw van de Albertine Agnesschool was in uitvoering en lag op schema. Eind 2021 werd het hoogste punt bereikt. De verwachting is dat de school na de meivakantie 2022 betrokken kan worden.
- Bij de twee locaties van de Koningin Wilhelmina School (Fontein en Transvaal) zal renovatie/bouw plaatsvinden, mede met het oog op de verdere verzelfstandiging tot twee IKC's. Eind 2021 is de aanbesteding van de Transvaal lopende en was de verwachting dat dat ook binnen afzienbare termijn voor de Fontein zal gebeuren.
- De aanbesteding van IKC Middelsee (Leeuwarden Zuid) is eind 2021 uitgeschreven via Tendered.

Het Toezichthoudend Bestuur is content met deze ontwikkelingen. Een toekomstbestendig PCBO borgt dat één van de voorwaarden om onderwijs te kunnen geven aan PO-leerlingen voor langere tijd vervuld wordt. Het Jaarverslag 2021 PCBO Leeuwarden e.o.

Toezichthoudend Bestuur blijft evenwel vanuit haar rol te allen tijde kritisch. Aangezien PCBO niet met publiek geld mag investeren in gebouwen, moeten eventuele onvoorziene budgettaire overschrijdingen uiteindelijk uit privaat vermogen bekostigd worden. Dit is in beginsel onwenselijk. Het Toezichthoudend Bestuur constateert dat PCBO ook tijdens het bouwproces waar nodig aanstuurt op bezuinigingen als budgettaire overschrijdingen dreigen. In dat kader wordt het Toezichthoudend Bestuur periodiek geïnformeerd over de voortgang van de werkzaamheden mede in het licht van het budget door de Directeur-Bestuurder.

Leerlingenaantal

Het leerlingenaantal over heel PCBO is in 2021 licht gedaald. Dit lijkt een gevolg te zijn van de afname van basisschoolgaande kinderen in de wijken. Niettemin is het belangstellingspercentage toegenomen, hetgeen er op duidt dat PCBO voldoende aantrekkingskracht heeft op nieuwe leerlingen. De verwachting is dat wanneer de PCBO school in Middelsee is gerealiseerd, dit in de nabije toekomst een positief effect zal hebben op het totale leerlingenaantal binnen de stichting.

Financiën

Het Algemeen Bestuur bespreekt periodiek de voortgang van de exploitatiecijfers. Als Toezichthoudend Bestuur kijken wij uiteraard kritisch mee bij de uitkomsten van de begroting en de effecten hiervan op de financiële positie op de korte en de lange termijn. Uitgangspunt is hierbij altijd dat de middelen zo veel mogelijk ten goede komen aan het onderwijs, maar dat we tegelijkertijd altijd aan onze verplichtingen kunnen voldoen.

Door verschillende impulsen vanuit de overheid zoals het ter beschikking stellen van NPO middelen en een arbeidsmarkttoelage, is PCBO naast de reguliere exploitatie in staat om extra uitgaven te doen. Deze uitgaven zijn gericht op het kunnen creëren van kleinere klassen, respectievelijk meer leerkrachten en/of ondersteuning in de klas of investeringen in taal en onderwijsmiddelen. Het Toezichthoudend Bestuur is op uiteenlopende momenten geïnformeerd over de (wijze van) inzet en besteding van deze middelen. Als Toezichthoudend Bestuur zien we dat de inzet hiervan naar het onderwijs gaat en daar ten goede komt.

Lerarentekort

Wij maken ons blijvend zorgen om de lokale en maatschappelijke effecten van het lerarentekort. Door de extra middelen in de vorm van bijvoorbeeld NPO gelden is weliswaar tijdelijk een financiële impuls mogelijk, de vraag blijft evenwel wat de effecten daarvan zijn op een lange(re) termijn.

PCBO zelf blijft derhalve onverminderd inzetten op goed werkgeverschap, waaronder goede opleidingsmogelijkheden. Daarnaast worden op verschillende niveaus uiteenlopende alternatieven besproken en onderzocht om in elk geval voldoende oog te houden voor oplossingen. PCBO heeft onder meer een uitgebreide personeelsenquête afgenomen om ten aanzien van meerdere onderwerpen inzichten te krijgen en die te kunnen meten. De uitkomsten hiervan worden geëvalueerd en zullen van invloed zijn op de maatregelen die PCBO kan treffen.

Tot slot

Het Toezichthoudend Bestuur constateert dat PCBO gedurende moeilijke tijden weerbaar is gebleken, gezien de inzet en flexibiliteit die getoond is gedurende de coronapandemie door de leerlingen, leerkrachten, ondersteuning, de Centrale Dienst en alle anderszins betrokkenen. Het toekomstbeeld van de stichting is daarnaast gelet op de stabiliteit van de leerlingenaantallen, de formatieve bezetting, de financiën en de kwaliteit van onderwijs bovendien gunstig te noemen.

Het Toezichthoudend Bestuur stelt vast dat dit niet kan zonder de voornoemde betrokkenheid van alle stakeholders. Tegelijkertijd blijven er onderwerpen, zoals leerachterstanden, het lerarentekort, werkdruk, etc. die naar de toekomst toe extra zorg en aandacht behoeven. Mede daarom juicht het Toezichthoudend Bestuur maatregelen toe die de gevolgen van die onderwerpen indamt. Er zal evenwel meer nodig zijn om deze risico's het hoofd te kunnen bieden. Het Toezichthoudend Bestuur blijft deze onderwerpen derhalve kritisch volgen. Over het algemeen staat PCBO er goed voor en zijn de voorwaarden aanwezig om ook in de toekomst te kunnen zorgen voor goed onderwijs.

Namens het Toezichthoudend Bestuur,

David Schalkwijk

Voorzitter

Benoeming van het Toezichhoudend Bestuur

Binnen de stichting zal een besluit tot benoeming, schorsing of ontslag van een bestuurslid door het Algemeen Bestuur worden genomen, op grond van de statuten. Op basis van een profielschets worden nieuwe bestuursleden geworven.

Taken van het Toezichhoudend Bestuur

De toezichthouder ziet, vanuit de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs toe op:

1. De goede inrichting en ontwikkeling van de organisatie
2. De kwaliteit van onderwijs
3. De beleidsvorming waaronder de (meerjaren) strategievorming
4. De financiële (meerjaren) begroting en verantwoording (ter verwezenlijking van de onderwijsdoelstellingen)
5. Het maatschappelijk belang van de activiteiten en het beleid van de stichting

Hiernaast is het Toezichhoudend Bestuur werkgever van de Directeur/bestuurder en houdt zicht op het handelen en het beleid van de dagelijks bestuurder. Het Toezichhoudend Bestuur fungeert als klankbord en adviesorgaan voor de dagelijks bestuurder.

Toetsingskader Toezichhoudend Bestuur

Het bestuur werkt sinds 2016 middels een jaarplanning gebaseerd op het Bestuurlijk Toezichtkader en een Bestuurlijk Toetsingskader. Deze kaders bevatten richtinggevende uitspraken over het beleid van de stichting en bevat de onderwerpen waarover de Directeur/bestuurder rapporteert aan het Toezichhoudend Bestuur. Het Toezichhoudend Bestuur heeft in 2020/2021 het afleggen van schoolbezoeken (roadshow) tijdelijk stilgelegd wegens de coronacrisis. De roadshow is een prettige manier om verder inzicht te krijgen in de voortgang van diverse ontwikkelingen binnen de scholen als ook de specifieke problematiek van de verschillende scholen.

Vrijwilligersvergoeding Toezichhoudend Bestuur

Voor de vrijwilligersvergoeding van de bestuursleden is per 2019 aangesloten op de landelijke norm van maximaal € 1.700,- per jaar. Het Algemeen Bestuur heeft besloten de voorzitter een vergoeding van € 1.700,- en de overige leden een vergoeding van € 1.500,- te verstrekken. De vergoede bedragen zijn opgenomen in de jaarrekening 2021.

Bestuursvergaderingen 2021

Bij de periodieke vergaderingen vergadert het bestuur als geheel. In het verslagjaar 2021 is het bestuur verschillende malen (voornamelijk via digitale weg) in vergadering bijeen geweest. De volgende onderwerpen zijn onder meer besproken met de Directeur-bestuurder:

- Aanpak Covid 19, veiligheid op de scholen voor medewerkers en leerlingen;
- De reguliere managementrapportages en voortgangsrapportage per domein;
- Bestuursverslagen en Jaarrekening 2021;
- Jaarplan en meerjarenbegroting;
- Governance in het kader van het bestuursmodel;
- Inzet en besteding NPO-middelen en arbeidsmarkttoelage;
- Ontwerp, aanbesteding en (ver)nieuwbouw Albertine Agnesschool, Koningin Wilhelminaschool (Fontein en Transvaal), IKC Alexia (Voormalige Dr. Algraschool) en nieuwbouw Middelsee;
- Onderwijs en taalschool voor kinderen in de noodopvang;
- Personele Zaken, lerarentekort;

Daarnaast hebben de leden (of een delegatie) van het Toezichhoudend Bestuur vanuit hun toezichhoudende rol onder andere de volgende activiteiten verricht:

- Bespreking met de accountant ten behoeve van de jaarrekening;
- Gezamenlijk overleg met GMR;
- Zelfevaluatie Toezichhoudend Bestuur;
- Schoolbezoeken in het kader van de Roadshow zijn vanwege Covid 19 (helaas) niet doorgegaan.

Gemeenschappelijke medezeggenschap (GMR)

Hoe de gemeenschappelijke medezeggenschap binnen het schoolbestuur is georganiseerd leest u via de navolgende link. Het jaarverslag 2020-2021 van de GMR wordt op de website gepubliceerd.

[Organisatie GMR](#)

1.2 Profiel

Missie & visie

De missie van PCBO Leeuwarden e.o.

Onze missie richt zich op een combinatie van twee belangrijke eenheden: onze identiteit en de toekomst van onze leerlingen. Daarbij werken we vanuit onze innerlijke kracht (onze identiteit, onze visie en onze expertise) die we omzetten in externe kracht (onze kwaliteit). Beide krachten worden ingezet voor het beste onderwijs, het ontwikkelen van talent en het creëren van maximale mogelijkheden. Dat onze identiteit de kwaliteit van onze scholen versterkt, is zichtbaar in de vijf sterk onderling samenhangende dimensies: de levensbeschouwelijke, de pedagogische, de onderwijskundige, de maatschappelijke en de organisatorische.

Onze missie luidt: Identiteit en kwaliteit versterken elkaar voor het toekomstperspectief van onze leerlingen!

De visie van PCBO Leeuwarden e.o.

Onze missie is uitgewerkt in een visie waarmee we aangeven hoe we vanuit onze identiteit verbinding zoeken met ontwikkelingen vanuit de samenleving en welk perspectief we daarmee willen realiseren. PCBO Leeuwarden e.o. is een integrale aanbieder van primair onderwijs. Zij geeft hoogwaardig, innovatief en gedegen onderwijs vanuit een christelijke identiteit, waardengedreven en met aandacht voor de talenten van ieder kind. Het hebben van hoge verwachtingen en realiseren van kansengelijkheid zijn daarbij een belangrijk startpunt. Nieuwe uitdagingen worden benut voor het beste onderwijs in een inspirerende en veilige omgeving. De organisatie is een betrouwbare partij voor zowel ouders, leerlingen, personeel, partners en andere stakeholders waarmee wordt samengewerkt.

Dus: Optimaal onderwijs op maat, bereikbaar en toegankelijk, oog voor talent en oprecht aandacht voor iedereen!

Het motto van PCBO Leeuwarden e.o.

Onze missie, visie en kernwaarden willen we kernachtig weergeven in het volgende motto:

Waar identiteit en kwaliteit elkaar versterken!

Kernactiviteiten van het bestuur

De kernactiviteit van het bestuur is het verzorgen van optimaal onderwijs vanuit een authentieke christelijke levensovertuiging voor 4- tot 12-jarigen. Hierop aanvullend Artikel 3: Doel en Artikel 7: Bestuurstaak uit de statuten.

Doel (art. 3 van de statuten)

1. De stichting heeft ten doel werkzaam te zijn tot oprichting en instandhouding van één of meer protestants christelijke scholen voor het basisonderwijs, alsmede één of meer samenwerkingsscholen als bedoeld in artikel 17d Wpo in de gemeente Leeuwarden en omstreken en instandhouding van (de positie van) de stichting. Tot het doel van de stichting behoort tevens datgene dat met het in de vorige volzin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, waaronder mede begrepen het instandhouden van een of meer scholen op algemeen bijzondere grondslag.
2. De stichting tracht haar doel te verwezenlijken met alle wettige middelen welke tot het gestelde doel dienstig zijn, zo tevens door het zoeken van samenwerking in alles wat tot plaatselijke en algemene belangen van het christelijke onderwijs behoort.

Bestuurstaak (art.7 van de statuten)

1. Het algemeen bestuur is belast met het besturen van de stichting. Bij de vervulling van hun taak richten de bestuursleden zich naar het belang van de stichting en de aan haar verbonden organisatie. Het algemeen bestuur heeft al die taken en bevoegdheden die niet bij of krachtens de statuten aan het dagelijks bestuur of het toezichthoudend bestuur zijn toegekend.

Strategisch beleidsplan 2019-2023

De volgende zeven belangrijkste strategische ambities staan in het Strategisch beleidsplan uitgewerkt.

Jaarverslag 2021 PCBO Leeuwarden e.o.

- Didactisch handelen, hoogwaardige instructie is de basis van ons onderwijs;
- Pedagogisch handelen, alle leerlingen krijgen oprechte aandacht;
- Educatief partnerschap, wij werken als onderwijsprofessionals samen met de ouders;
- Kansengelijkheid, voor iedere leerling creëren we de beste ontwikkelingskansen;
- Eigenaarschap, we dagen leerlingen uit om de regie over hun leerproces te nemen;
- Wetenschappelijke kennis, verbetert de kwaliteit van ons onderwijs;
- Samenwerking met de omgeving, biedt een basis voor nog beter onderwijs.

Klik op de link voor [De Publiekversie van het Strategisch Beleidsplan 2019-2023](#)

Klik op de link voor het [Strategisch Beleidsplan PCBO Leeuwarden e.o. 2019-2023](#)

Toegankelijkheid & toelating

Wat is het beleid ten aanzien van toegankelijkheid en toelating?

Onze scholen staan met een open houding in de samenleving en naar allen die belangstelling tonen voor onze scholen. PCBO hanteert dan ook een open aannamebeleid. De scholen verzorgen onderwijs vanuit de christelijke grondslag met respect en aandacht voor ieders levensbeschouwelijke en persoonlijke identiteit. Ouders worden daarover geïnformeerd en wel gevraagd de christelijke grondslag te respecteren. Alleen ouders die dat niet willen en hun kinderen op basis hiervan zouden willen onttrekken aan onderdelen van het onderwijs zijn niet welkom. De doarpsskoalle Wurdum heeft als samenwerkingschool en samenlevingsschool in het dorp een status aparte. Conform de fusieafspraken zijn alle kinderen welkom. De statuten zijn hier voor samenlevingsscholen op aangepast.

1.3 Dialoog

Verbonden partijen

In onderstaande tabel staan de partijen waarmee regelmatig contact is, de stakeholders van onze stichting.

Organisatie of groep	Beknopte omschrijving van de vorm van de dialoog of samenwerking en de ontwikkelingen hierin
PCBO- Bestuur; GMR	Conform organogram en bovenstaande beschrijvingen
PCBO- Stafmedewerkers	Stafoverleg, breed of smal. Werkprocessen P&O, HRM, financiën, salarisverwerking, stichtingssecretariaat, huisvesting en PR.
PCBO- Directeuren	Ten minste acht jaarlijkse directiebijeenkomsten: Anticiperen op ontwikkelingen; beleidsvoorbereidend; beleidsuitvoerend. Werkgroepen. Gezamenlijke scholing.
PCBO- Ondersteuningsteam	Zes jaarlijkse vergaderingen. Voortgang Beleid Passend Onderwijs en Beleid Handelingsgericht werken. Inrichting lichte en zware zorg. Onderwijskwaliteit, expertisegroepen en scholing. Samenhang gemeentelijk Sociaal Domein. Daarnaast vergadert het OT zelf.
PCBO- Expertisegroepen	PCBO investeert in het doorontwikkelen van vakmanschap en het delen van kennis. Dit gebeurt ook in thematische bovenschoolse expertisegroepen waarvan de vaste leden een vergoeding krijgen. Dit is in de begroting opgenomen.
PCBO- medewerkers	Scholing, masterclasses, nieuwsbrieven. Jaarlijks: startbijeenkomst, Kerstborrel en Themadag. Teamgesprek tijdens jaarlijks schoolbezoek. N.a.v. personeelsenquête: ambities en scholing.
Diverse opleidingsinstituten	Scholing
PCBO- ouders	Nieuwsbrieven, medezeggenschapsraad school op verzoek, oudergesprek tijdens jaarlijks schoolbezoek; Incidenteel op basis van casuïstiek.
Gemeente Leeuwarden en gemeente Heerenveen	Vergaderingen: OOGO, LEJA. Thema's: Afstemming Passend Onderwijs-Sociaal Domein, Onderwijshuisvesting, IKC-ontwikkeling, aandachtswijken, aanpak armoede.
Kinderopvangorganisaties	Sinne Kinderopvang (meeste), St. Kinderopvang Friesland (SKF) en Kids First zijn de partijen waarmee wordt samengewerkt. Thema's: voor- en vroegschoolse educatie (VVE), doorgaande lijnen, IKC-ontwikkeling, nieuwbouwprojecten.

VvE's in Grou en Akkrum	Betreft de Brede scholen in beide dorpen. In Grou met Proloog, SKF en de gemeente Leeuwarden; in Akkrum met Ambion en SKF.
VO	Afstemmingsoverleg en Doorgaande lijnen PO-VO
PABO NHL/Stenden	Overlegvormen over kwaliteit opleiding en plaatsing studenten; ontwikkeling naar opleidingsscholen, waarvoor een eerste aanzet is gedaan.
Academische PABO en WO	Stagemogelijkheden
ROC Friese Poort	Overlegvormen over kwaliteit opleiding onderwijsassistenten, plaatsing studenten en gezamenlijk opleiden
Wijkteams, Jeugdhulp, Jeugdzorg, etc.	Contacten voornamelijk op schoolniveau (IB-ers) en door het PCBO-Ondersteuningsteam
Taalklas Proloog/PCBO	2 jaar taalonderwijs in de Taalschool voor kinderen van nieuwkomers in nauwe samenwerking; in 2021 uitgebreid met de school voor Noodopvang (o.a. Afghanistan, Syrië, Eritrea). Proloog is penvoerder.
Overige stakeholders zoals BV-sport, Kunstkade, Circulair Fryslân	Overleg over kwaliteitsimpulsen op het gebied van sport, gezondheid, cultuur, Global Goals.
Huisvestingadviesbureaus	Ondersteuning nieuwbouwprojecten PCBO (bouwheer)-Sinne-gemeente Leeuwarden
Provincie Fryslân	Frysk in het Onderwijs
PO-raad, Verus, CBO-Fryslân	Overkoepelende organisaties; afstemming landelijk en provinciaal beleid. Speciale aandacht voor, lerarentekort, cao-ontwikkelingen en identiteit.

Samenwerkingsverbanden

Het schoolbestuur maakt deel uit van het volgende samenwerkingsverband:

SWV Passend Onderwijs Fryslân	Schriftelijk, telefonisch, thematische bijeenkomsten. Alles over Passend Onderwijs: wettelijk, uitvoering en resultaten zorgplan, financieel en structuur.
-------------------------------	--

Klachtenbehandeling

PCBO heeft een klachtenbeleid en er wordt conform gehandeld. Scholen handelen klachten op schoolniveau af. Elke school heeft een contactpersoon (schoolgids). Wordt de klacht bij de bestuurder gedeponereerd dan is er oplossingsgericht sprake van hoor en wederhoor. Een klacht kan ook worden gedeponereerd bij de externe vertrouwenspersoon, vertrouwensinspecteur of de landelijke klachtencommissie. We voorzien voor ouders/leerlingen en voor de medewerkers van PCBO in een vertrouwenspersoon, resp. vanuit de GGD en GIMD.

- In 2021 zijn er enkele klachten en meldingen bij de vertrouwenspersonen binnengekomen. Deze zijn goed afgehandeld.
- Zie hieronder het jaarverslag van de vertrouwenspersoon en het klachtenbeleid.

Klik op de link voor het [Jaarverslag vertrouwenspersoon](#).

Klik op de link voor het [Klachtenbeleid](#).

2. Verantwoording beleid

In dit hoofdstuk verantwoordt het bestuur het gevoerde beleid op de volgende beleidsterreinen: Onderwijs & kwaliteit, Personeel & professionalisering, Huisvesting & facilitaire zaken, en Financieel beleid. Het hart van deze paragrafen wordt gevormd door de verantwoording van de gestelde doelen, de opbrengsten en de aandachtspunten. De laatste paragraaf van dit hoofdstuk gaat in op de risico's en risicobeheersing.

2.1 Onderwijs & kwaliteit

Onderwijskwaliteit

- **De definitie van de onderwijskwaliteit van PCBO Leeuwarden e.o.**

PCBO is een veelkleurige organisatie waarbij de christelijke identiteit ons verbinding geeft. Veelkleurig zijn we door scholen in stadswijken en dorpen met alle sociale diversiteit. Dat vraagt om passend onderwijs. Meer dan ooit is er behoefte aan een gezamenlijke heldere visie op goed onderwijs: hoe in elke specifieke context het beste uit kinderen kan worden gehaald en hoe kansengelijkheid invulling krijgt.

Optimaal onderwijs op maat, bereikbaar en toegankelijk, oog voor talent en oprecht aandacht voor iedereen!

- **Hoe het bestuur zicht houdt op de onderwijskwaliteit (algemeen)**

De scholen van PCBO Leeuwarden e.o. verantwoorden hun kwaliteit op de navolgende wijze:

1. D.m.v. het schoolplan (4 jr.); het bestuur bespreekt met de school vooral:
 - a. De sterkte-zwakte analyses op de terreinen leerstofaanbod, kwaliteitszorg, personeelsbeleid, ondersteuning en begeleiding, het primaire proces;
 - b. De meerjarenplanning van de beleidsvoornemens, met name op onderwijskundig terrein.
2. D.m.v. het schooljaarplan:

Het bestuur volgt de school vooral op de planmatige vertaling van het schoolplan en strategisch beleidsplan in speerpunten die SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden) zijn uitgewerkt.
3. De relatie met het strategisch beleidsplan
De Directeur/bestuurder evalueert met de schooldirecties de schooldoelen in relatie tot de PCBO-ambities.
4. D.m.v. het schooljaarverslag; het bestuur bespreekt met de school vooral:
 - a. De realisering van de onderwijskundige doelen van het jaarplan;
 - b. De analyse van de opbrengstgegevens (trendanalyse);
 - c. De vertaling van a. en b. in bijstellingen van het beleid, zoals geformuleerd in schoolplan en jaarplan.
5. D.m.v. cyclische kwaliteitskaarten van IK-ZO. Het bestuur bewaakt specifiek de domeinen: Didactisch handelen, afstemming, zorg en begeleiding, onderwijstijd, leerstofaanbod en identiteit.
6. D.m.v. 3-jaarlijkse enquêtes onder ouders, personeel en leerlingen, waarin feedback wordt gegeven op het onderwijs en de algemene kwaliteit.
D.m.v. de jaarlijkse meting van de sociale veiligheid van leerlingen.
7. D.m.v. een jaarlijks schoolbezoek van de Directeur/bestuurder waarbij:
 - a. Over het onderwijs en de algemene kwaliteit feedback wordt gevraagd aan de directeur, de Intern Begeleider, het team en een vertegenwoordiging van ouders;
 - b. Alle hierboven genoemde documenten de basis zijn voor de bewaking van de kwaliteit van het onderwijs.
8. D.m.v. cyclus HGW-gesprekken (handelingsgericht werken) en oplossingsgerichte gespreksvoering.
9. Betrokkenheid en analyse Inspectiebezoek. Het (Toezichthoudend) bestuur laat daarbij zien dat ze daadwerkelijk zicht heeft op de kwaliteit van het onderwijs op haar scholen.
10. Bij gesignaleerde risico's op een school:
D.m.v. een 'Plan van Aanpak' en kwartaalrapportages over de verbeteringen;
Analyse van klachten die binnenkomen
11. D.m.v. trendanalyses van de tussentijdse en eindopbrengsten.
12. D.m.v. afname Veiligheidsmonitor binnen het door PCBO gebruikte 'IK-ZO' systeem.
13. Een goede en transparante relatie met de GMR/medezeggenschap

- **Hoe het bestuur aandacht geeft aan de onderwijskwaliteit**

Er wordt aan de versterking van de onderwijskwaliteit gewerkt door helder beleid met breed draagvlak te maken, bijeenkomsten daarover te organiseren, door te faciliteren, te ondersteunen en te monitoren. Concreter: Via Masterclasses, gezamenlijke en individuele scholing, begeleiding op de werkvloer, duidelijke kaders Strategisch Beleid, Passend Onderwijs en ICT 2019-2023, consequente presentatie speerpunten, eigen expertise specialisten

en individuele medewerkers benutten, organiseren en faciliteren van expertisegroepen, het organiseren van jaarlijkse themadagen. Het uitvoeren van audit/visitatie/zelfevaluatie zijn in ontwikkeling. Vier directeuren worden opgeleid om audits te kunnen uitvoeren, binnen en buiten de eigen organisatie.

- **Wijze van verantwoording over de onderwijskwaliteit**

De scholen rapporteren tenminste via het jaarverslag en het jaargesprek aan de Directeur/bestuurder. De Directeur/bestuurder rapporteert intern via (schriftelijke) informatie, overzichten en kengetallen aan het Toezichthoudend Bestuur, al dan niet aan de hand van het PCBO-toetsingskader en Intern toezichtkader. Afwijkende resultaten of ontwikkelingen worden tijdig besproken. Conform wordt de GMR geïnformeerd. In principe vergadert het bestuur tweemaal per jaar met de leden van de GMR. Dit op basis van behoefte. De bestuurlijke jaarverslagen worden op de website van de stichting gepubliceerd.

Het bestuur informeert de ouders tenminste tweemaal per jaar via een speciale nieuwsbrief.

Opbrengsten in 2021

Ontwikkeling in een tijd met een pandemie.

Net als in 2020 was Covid-19 in 2021 van invloed op veel ontwikkelingen. Er werd zorgvuldigheid gevraagd, maar ook doorzetten binnen de mogelijkheden. Bijzaken van hoofdzaken scheiden. De focus was gericht op het belang van de leerling, wisselend thuis en op school, op het gebied van ontwikkeling en welbevinden. Daarnaast de zorg voor de leerkrachten om het vol te houden in deze roerige tijd die veel vraagt. Het lerarentekort was daarbij een complexe factor. Hoe houden we de organisatie binnen de school op een verantwoord niveau. We hebben andere keuzes gemaakt in het bemensen van de groepen. Daarmee hebben we regelmatig een concessie moeten doen t.o.v. de beoogde kwaliteit. De afgelopen tijd heeft ook veel van de directeuren gevraagd. Ze stonden zeven dagen per week 'aan'. Het was aan het bestuur om hierbij te ondersteunen, te faciliteren te bemoedigen en te waarderen. Het bestuur heeft ook de veiligheid en hygiëne in de scholen aandacht gegeven. Daarin is ook financieel geïnvesteerd.

De zeven strategische ambities van uit het strategisch beleid krijgen op alle scholen aandacht en worden steeds meer geborgd.

1. Bij het *didactisch handelen* worden de principes van Rosenshine steeds beter gehanteerd, tezamen met het directe instructiemodel EDI of IGDI ingezet op de scholen. Ook nieuwe collega's worden hierin ingewijd. Wij vinden dit een goede en duidelijke basis voor de kwaliteit van het onderwijs. Van daaruit wordt er gedifferentieerd. Het staat op de agenda van de expertisegroepen en bij de begeleiding van startende leerkrachten.
2. Bij het *pedagogisch handelen* is juist ook in 2021 waargemaakt dat we doen wat we zeggen: oprechte aandacht voor alle kinderen. De schoolscan die gemaakt is in het kader van NPO heeft naast de cognitieve ontwikkeling ook het accent op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen in coronatijd gelegd. Een aantal scholen heeft een daarbij passend (methodisch) aanbod ingezet.
3. Bij *educatief partnerschap* was er door corona des te meer een verbinding. Bij 'les op afstand' waren de ouders echt educatief partner. Was er in 2020 vooral waardering voor de scholen, de leerkrachten en hoe het onderwijs gegeven wordt, in 2021 was de maatschappelijke kentering m.b.t. de coronamaatregelen ook in de scholen te merken. Dat heeft extra energie gekost.
4. *Kanselijkheid*. De afgelopen jaren is het des te duidelijker geworden hoe relevant het is waar je wieg staat. Les op afstand is niet overal optimaal verlopen, soms zelfs slecht in relatie met de context van leerling. De scholen hebben vanuit een grote betrokkenheid bij hun leerlingen kwetsbare kinderen opgevangen en les gegeven. Op de jaarlijkse themadag hebben we in februari 2021 dit thema centraal gesteld. De leerkrachten kregen keynotes van deskundigen die op wetenschappelijke basis het gesprek initieerden over het hebben van hoge verwachtingen, doorgaande lijnen PO-VO, kennis in relatie tot vaardigheden, de impact van een vroeg aanbod in relatie tot perspectief. Ook met de gemeente Leeuwarden participeren we in duurzame projecten zoals 'Kansen voor Kinderen 2' en 'Leeuwarden-Oost'.
5. *Eigenaarschap*. Scholen en leerkrachten hebben veel eigenaarschap getoond in de afgelopen jaren. Binnen de mogelijkheden zo goed als mogelijk (digitale) lessen gegeven. Daarbij is veel geleerd op het gebied van ICT-vaardigheid. Er zijn hele creatieve oplossingen gevonden met betrekking tot inhoud en uitvoering van lessen. Ook de tweede PCBO-vakantieschool voor de leerlingen in de onderbouw is een voorbeeld van eigenaarschap.

6. *Wetenschappelijke kennis*. Fysiek en digitaal is de persoonlijke ontwikkeling verder gegaan. De schoolontwikkeling stond op een lagere stand door de beperkingen. Maar er zijn mooie stappen gezet op het gebied van handelingsgericht werken en oplossingsgericht handelen. Hierin is de scholing en de gesprekkencyclus doorgezet. De expertisegroepen zijn, hoewel minder frequent, wel (digitaal) in verbinding gebleven. De expertisegroep 'Het jonge Kind' heeft een mooi en bruikbaar document opgeleverd voor de onderbouw (SBP-Rosenshine). Verkenning-Analyse- Onderzoek- Uitwerking-Product. Een mooi proces als voorbeeld voor andere groepen.

De nieuwe expertisegroep meer-en hoogbegaafdheid krijgt steeds meer betekenis en wil die inbrengen binnen alle scholen, ook vanuit de ervaringen met de Plusklassen voor de groepen 7&8 en cbs Klaverblad voor hoogbegaafden.

7. *Samenwerking met de omgeving*. De IKC-ontwikkeling heeft verder vorm gekregen. Behalve op het gebied van huisvesting, ook inhoudelijk. Er wordt met de kinderopvangorganisaties steeds meer samengewerkt vanuit visie. In 2021 is een samenwerkingsovereenkomst PCBO-Sinne Kinderopvang vastgesteld als basis. Een versterking van het proces. Er lagen vooral intentieverklaringen. Elk IKC kan nu op maat aanvullen hierop. IKC-directeuren kunnen meer sturen. Deskundigen uit beide gelederen hebben steeds meer overleg en leggen een steeds sterker fundament. Het proces om te komen tot een volledig nieuw IKC in de toekomstige wijk Middelsee, dus zonder historische 'ballast', heeft hierbij geholpen.

De samenwerkingsmogelijkheden met andere stakeholders, vooral op het gebied van sport en cultuur, zijn binnen de veel beperktere mogelijkheden zo goed als mogelijk benut. Genoemde stakeholders hebben samen met DBieb steeds een helpende hand aangeboden waarvan in passende situaties graag gebruik is gemaakt.

De verbinding met het voortgezet onderwijs is versterkt. Er is een werkgroep met medewerkers vanuit PCBO en CVO-NF met het oog op doorgaande lijnen en advisering VO. Met speciale aandacht voor een passend concept PO-VO voor kinderen die last hebben van het huidige stelsel.

De GGD werd een door de pandemie een belangrijke stakeholder. Zo ook de gemeenten Leeuwarden en Heerenveen.

Ontwikkelingen, met relevantie voor 2022

De belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en kwaliteit die van invloed zijn op het beleid:

Het jaar 2022 zal grotendeels nog in het teken staan van de **naweeën van de pandemie** en verder van het **lerarentekort**. We hopen dat het ziekteverzuim in relatie met coronabesmettingen snel terugloopt. Met een goede bemensing kunnen we doelen behalen die in de **NPO-plannen**, 'Nationaal programma onderwijs', staan beschreven. Later komen we daarop terug. Er is met deze middelen en andere subsidies zoals 'Extra handen in de klas' vanaf augustus 2021 vooral gewerkt om de **basiskwaliteit** in de scholen op orde te houden en dat lukte soms met een plus, maar vaak met nog minder.

Er zijn drie belangrijke **beleidsdocumenten in samenhang** vastgesteld als koers tot 2023: het Strategisch Beleidsplan 2019-2023, het ICT Beleidsplan 2019-2023 en het Beleid Passend Onderwijs-Handelingsgericht Werken (HGPD). Deze zijn op basis van een zeer breed draagvlak tot stand gekomen en op basis hiervan spreken we dezelfde ontwikkeltaal, ook het komende jaar.

Er zijn binnen het directieteam in 2021 twee werkgroepen ingesteld om de thema's **Identiteit & Burgerschap** en het nieuwe **Toezichtkader van de Onderwijsinspectie** voor te bereiden op wat moet en wat wenselijk is. Dit wordt binnen de directieraad geagendeerd en komt vervolgens verder in de organisatie.

In juni 2022 wordt het **nieuwe IKC** Albertine Agnes geopend en een jaar later IKC Middelsee. De Koningin Wilhelminascholen Fontein en Transvaal kunnen zich ook verheugen op **aan-, bij- en verbouw**. Respectievelijk in oktober en december 2022 wordt de eindoplevering verwacht.

We leven inmiddels met een andere **spannende werkelijkheid**, de oorlog in Oekraïne. De prijzen van bouwmaterialen staan onder druk en dat vraagt om zorgvuldige afspraken met de aannemers en de gemeente om risico's voor het schoolbestuur in te voorkomen.

Spraken we over 2020 over een lichte daling van het totaal **aantal leerlingen** op de PCBO-scholen, we zien nu weer een lichte **stijging** met nog een splinternieuw IKC op komst in Middelsee.

Ook de **samenlevingsschool in Wurdum** kent een positieve IKC-ontwikkeling. Ondanks dat de fusieschool een lastige start kende in coronatijd zijn er nu ruim 90 leerlingen met brede opvangmogelijkheden. Ook is er dagopvang voor 0-2 jarigen. Het team wordt in 2022 het team dat voor de samenlevingsschool met een status aparte kiest onder de PCBO-koepel.

In **Aldeboarn** lopen de gesprekken in het dorp en op de beide basisscholen voor een samenwerkings/samenlevingsschool in een nieuw gebouw in 2025. Hierover is overeenstemming in het IHP van de gemeente Heerenveen.

Het **structurele lerarentekort** heeft invloed gehad op het te voeren **personeelsbeleid** met nieuwe impulsen. Zie voor de uitwerking hoofdstuk 2.2. De ontvangen middelen voor **werkdrukvermindering** zijn relevant en op schoolniveau in wensen omgezet en toegekend en verantwoord in dit jaarverslag.

Onderwijsresultaten

Voor de onderwijsresultaten van de scholen verwijst het bestuur naar [scholenopdekaart.nl](https://www.scholenopdekaart.nl).

Internationalisering

Er is vooralsnog geen beleid op het thema internationalisering.

De onderwijsinspectie

In het najaar van 2018 heeft de inspectie het bestuur bezocht in het kader van nieuw toezicht. Een goed bezoek met een positief rapport met een goed voor de professionele cultuur in de organisatie. In 2021 zijn er themabezoeken geweest op het gebied van didactisch handelen. Hiervan zijn geen verslagen opgesteld.

In mei 2021 is het themaonderzoek 'Gevolgen van de coronacrisis in het basisonderwijs' uitgevoerd op bestuursniveau en op de Kon. Wilhelminaschool-Transvaal.

In oktober 2021 is het themaonderzoek Monitor Leskwaliteit op IKC Alexia uitgevoerd.

De inspecteur heeft wel positief gereageerd op de strategische koers van PCBO, die overal herkenbaar is. Op sommige scholen kunnen de doelen in de planvorming op basis hiervan nog concreter worden opgesteld.

Klik op de link voor het [Inspectierapport PCBO Leeuwarden e.o. dec. 2018](#).

Visitatie

Het bestuur onderzoekt met andere schoolbesturen binnen CBO Fryslân de mogelijkheden voor bestuurlijke en schoolvisitaties, audits met zelfevaluaties. Na de zomer van 2021 is er een auditopleiding gestart waar vier directeuren van PCBO aan meedoen.

Twee andere directeuren volgen een masteropleiding.

2.2 Personeel & professionalisering

Doelen en aandachtspunten op basis van ontwikkelingen in 2021

Het doel van ons personeelsbeleid is het vasthouden en verbeteren van de kwaliteit van ons onderwijs. Daarnaast is het van belang dat er voldoende professionals beschikbaar zijn. Ook daarbij is kwaliteit het belangrijkste criterium, ook als dat soms tot lastige keuzes dwingt.

Aandachtspunten voor de komende jaren

Met de kennis dat het lerarentekort op korte termijn niet is opgelost is het op het gebied van personeelsbeleid de grootste uitdaging het kunnen vasthouden van goede professionals en het vinden van voldoende opgeleide en bekwame professionals voor vacatures en invalwerk.

Er is onderzoek gedaan naar redenen waarom mensen kiezen voor een baan in het onderwijs¹. Motivatie voor het beroep gaat over het leveren van een maatschappelijke bijdrage, baanzekerheid en de opvatting dat leraren succesvolle mensen zijn. Het is meestal een intrinsieke motivatie die mensen in het onderwijs brengt.

Deze passie is ook wat wij bij onze collega's (willen) vinden.

Als belangrijkste oorzaken voor het feit dat er in voorgaande jaren veel minder mensen kozen voor een baan in het onderwijs worden genoemd:

- te weinig carrièremogelijkheden;
- te weinig mogelijkheden voor professionele ontwikkeling;
- te weinig intellectuele uitdaging (m.n. voor havisten en VWO'ers);
- geen professionele werkomgeving.

¹ Bahlman, M., van Egmond, R.J., Eustatia, B., Pillen-Warmerdam, D. (2017) Effecten op de overwegingsintentie van scholieren en mbo4 studenten om leraar te worden.

Het beroep van leraar heeft last van statusverlies² Daarnaast zijn hoge werkdruk en salaris landelijke aandachtspunten voor zittend personeel en voor potentiële onderwijsprofessionals. Het is daarom heel relevant dat de lonen voor de leerkrachten gestegen zijn en het nieuwe kabinet wil een gelijkschakeling met het VO realiseren. Een aandachtspunt hierbij is dat salaris voor directies niet zijn meebewogen en daar ligt een nieuwe zorg. Ook het aantal beschikbare directeuren is gedaald en hoe aantrekkelijk is deze functie gekoppeld aan het salaris.

De instroom in de lerarenopleidingen begint na een terugloop van een aantal jaren weer langzaam te groeien. Mede door subsidies en korting op collegegeld, de laatste jaren een licht herstel zichtbaar.

Voor Friesland zijn de vooruitzichten niet meer zo verontrustend als deze in een eerder stadium leken. De verwachting is dat met name vervanging van afwezige leerkrachten de komende jaren nog een knelpunt zal zijn.

Een ander aandachtspunt voor de komende jaren is ziekteverzuim. In een tijd waarin er een tekort aan vervangende leerkrachten is, werkt hoog ziekteverzuim werkdruk verhogend omdat er vaker een beroep op de aanwezige leerkrachten wordt gedaan. PCBO heeft als ambitie het ziekteverzuim niet boven de 5% te laten uitkomen. Het landelijk gemiddelde ligt al jaren rond de 6%. De ambitie wordt al jaren gehaald. Alleen heeft 2018 een ziekteverzuim gekend dat boven het landelijk gemiddelde lag.

Het gemiddelde vastgestelde ziekteverzuimpercentage over 2020 bedroeg 3,30 %. Hierbij moet echter wel worden aangetekend dat aan de scholen aan de voorkant extra formatie is toegekend om eerste vervanging zelf op te kunnen vangen. Op het eerste gezicht lijkt het ziekteverzuim dus fors lager dan voorgaande jaren, maar zal wel iets hoger zijn omdat de afwezige medewerker niet altijd ziek wordt gemeld omdat er door die hogere formatie dan wel iemand beschikbaar is. Daarnaast is er een aantal keren een lockdown geweest. Hierdoor zou het zo kunnen zijn dat een leerkracht bijvoorbeeld bij verkoudheid thuis zou blijven, nu zonder kinderen aan te kunnen steken wel op school zou zijn. Als de extra formatie alleen maar voor ziekte zou zijn geweest dan zou het ziekteverzuimpercentage iets onder 5% zitten.

In 2021 hebben we de ambitie niet gehaald. Corona en long Covid zijn daarvan de grootste oorzaak. Ook in 2021 is er aan de voorkant extra formatie aan de scholen gegeven, desondanks is het verzuimpercentage 5,43% en zou dus normaal gesproken ver boven de 6% zitten.

Kenmerken personeelsbeleid

Ons personeelsbeleid wordt gekenmerkt door:

1. Voorspelbaarheid van beleid: mensen weten waar ze op kunnen rekenen als ze bij ons (komen) werken op het gebied van scholing & ontwikkeling, loopbaanmogelijkheden, taaktoedeling, plaatsing, beoordeling en beloning.
2. Erkenning van talent: medewerkers worden zo veel mogelijk ingezet op taken en verantwoordelijkheden waar ze hun talent kunnen inzetten. Wij zoeken naar mogelijkheden om talenten optimaal in te kunnen zetten waar het de kwaliteit van onderwijs kan verbeteren.
3. Omgekeerd wordt met of voor medewerkers voor wie de huidige taak of werkplek niet (meer) passend is, gezocht naar een andere plek of route om plek vrij te maken voor getalenteerde collega's.
4. Erkenning van inzet en feedback: het taakbeleid is er op gericht de gevraagde inzet gelijk te stellen met de afgesproken aanstelling. Er is jaarlijks overleg tussen leidinggevende en teamleden over de werkelijke taakomvang en de ervaren werkdruk. Medewerkers worden gefaciliteerd voor bovenschoolse taken.

De directeur is de spil in de uitvoering van het beleid en de communicatie met alle teamleden.

Centrale thema's personeelsbeleid

In het personeelsbeleid staan de volgende thema's centraal:

- a. Het werven van onderwijsprofessionals;
- b. Opleiding en professionalisering van onderwijsprofessionals;
- c. Begeleiding van starters;
- d. Ontwikkeling van loopbaanmogelijkheden;
- e. Professionele werkomgeving;
- f. Minimaliseren ziekteverzuim.

Dit wordt als volgt uitgewerkt:

² Cörvers, F., Mommers, A., van der Ploeg, S., & Sapulete, S. (2017). Status en imago van de leraar in de 21e eeuw. Jaarverslag 2021 PCBO Leeuwarden e.o.

- a. Het werven van onderwijsprofessionals;
 - o Optimale interne en externe communicatie en informatie betreffende sollicitanten;
 - o Actieve werving van onderwijsprofessionals, o.a. door het binden van lio-ers en stagiaires;

PCBO maakt geen gebruik van de regeling zij-instroom. Deze landelijke regeling stelt HBO opgeleiden in staat om vanaf dag een in de functie van leerkracht te worden ingezet en daarnaast de opleiding tot leraar te volgen. Er is gekozen om geen gebruik te maken van de regeling in het kader van kwaliteitsbewaking, daarnaast maakt het feit dat er tot nu voldoende aanwas is vanuit de reguliere opleidingen een dergelijke aanpak niet noodzakelijk.

- b. Opleiding en professionalisering van onderwijsprofessionals;
 - o Waarderende gespreksvoering;
 - o Kennisdeling;
 - o Opleidingsscholen en samenwerking pabo
 - o Interne scholing PCBO
 - o Onderwijsassistenten opleiden in samenwerking met ROC's

De opleidingsschool heeft verder vorm gekregen door het aanstellen van twee schoolopleiders die hier voor worden gefaciliteerd. De samenwerking met de pabo wordt steeds intensiever en er wordt naar toegewerkt dat PCBO, als een van de eerste stichtingen van christelijk onderwijs in Friesland, onderdeel wordt van de Opleidingsschool die reeds op de NHL was opgezet. Het belangrijkste doel van de samenwerking in de opleidingsschool is het verbeteren van de kwaliteit van begeleiding door afstemming op uitvoering en inhoud (curriculum).

Interne scholing heeft o.a. plaatsgevonden door de opleiding Leraarondersteuner die aan alle onderwijsassistenten is aangeboden. 15 onderwijsassistenten volgden deze opleiding die zij in juni 2021 positief hebben afgerond. Ze kregen aansluitend per 1 augustus 2021 een benoeming als Leraarondersteuner.

- c. Begeleiding starters door:
 - o Adequaat inductieprogramma
 - o Optimale begeleiding pool-medewerkers door hiervoor gefaciliteerde medewerkers binnen PCBO
- d. Loopbaanmogelijkheden door:
 - o Functiebeleid
 - o Open vacatures voor functies en bovenschoolse taken
- e. Professionele werkomgeving door:
 - o Andere organisatievormen
 - o Inzet van vakleerkrachten
 - o Binnen IKC-ontwikkeling: dagarrangementen met (eventueel) andere school-/ lestijden

Functieboek

In uitwerking van cao-afspraken zijn in 2020 de directiefuncties en functies van onderwijsassistenten en lerarenondersteuners aangepast en vastgesteld. Samen met de eerder aangepaste lerarenfuncties, functies op de centrale dienst en nog te volgen aanpassingen van overige functies voor ondersteunend personeel is het functieboek grotendeels geactualiseerd. In 2021 is dit proces afgerond.

Vervanging

Net als voorgaande jaren is er gewerkt met een vervangingspool. Naast de vervangingspool is aan iedere school -naar rato- extra formatie toebedeeld voor het opvangen van de eerste vervangingsvraag.

Ontwikkelingen

- Bovenstaand zijn de belangrijkste toekomstige ontwikkelingen op het gebied van personeel en professionalisering verwoord. Het lerarentekort heeft een nieuwe dimensie aan het personeelsbeleid toegevoegd, samen te vatten in: medewerkers boeien en binden, in hun kracht zetten, perspectief bieden, scholing & ontwikkeling, anders organiseren en functiedifferentiatie. Zijn, zien en gezien worden!

Verantwoording arbeidsmarktomstandigheden

In 2021 zijn er extra middelen ontvangen in het kader van NPO. Op basis van een formule kregen veelal aandachtsscholen met een complexe populatie extra geld voor het personeel. Vooral om te binden en weglek naar andere scholen te voorkomen. In de Randstad speelde dat meer dan in Friesland. Deze scholen zijn al extra bedeed met NPO-middelen. Terecht en met als uitwerking een betere facilitering ten gunste van groeps grootte en extra handen. Omdat de grond voor de middelen arbeidsmarktomstandigheden hier niet zo werd ervaren is er stichtingsbreed onderzoek gedaan naar een alternatieve benadering. Aan de voorkant zijn de twee betreffende scholen binnen PCBO, IKC Prins Maurits en IKC Prins Constantijn en de medezeggenschapsraden van beide IKC's, betrokken alsmede het bestuur, de GMR en alle directeuren. De uitkomst was dat er voor de personeelsleden van drie IKC's een loonsverhoging van 5% is vastgesteld voor de jaren 2021-2022 en 2022-2023. Het 3^e IKC betreft IKC de Kinderkoepel omdat er van vergelijkbare omstandigheden sprake is. Alle andere personeelsleden hebben een eenmalige bonus ontvangen in december 2021. We hebben het restant Herfstakkoord ingezet € 173.735,-- om de hoogte van de bonus van € 650,-- netto (bij wtf 1,0000) waarderend en interessant te laten zijn.

2.3 Huisvesting & facilitaire zaken

Doorlopende aandachtgebieden

- Met gemeente afstemmen over (visie op) onderwijshuisvesting; brede scholen en IKC's;
- De scholen en hun omgeving zijn fysiek veilig;
- Schoolgebouwen zijn aantrekkelijk en schoon;

Coronacrisis

M.b.t. dit punt is er t.o.v. 2020 niet veel veranderd. Toen bekend werd dat er m.b.t. corona extra maatregelen moesten worden genomen is dat op onze scholen meteen ingevoerd. Zuilen met desinfecterende vloeistoffen, extra schoonmaakrondes van 12.00 tot 13.00 uur om de toiletten, deurkrukken, lichtknopjes e.d. te reinigen. Alleen van papieren handdoekjes gebruik maken en meer van dat soort zaken, alles om verspreiding van het virus tegen te gaan. T.o.v. het schoonmaakbudget heeft dit wel tot een enorme overschrijding geleid. Bij het maken van de begroting 2021 hadden wij gedacht dat deze extra werkzaamheden maar een deel van het jaar uitgevoerd zouden worden. Niets was minder waar, het gehele jaar zijn deze werkzaamheden uitgevoerd. Begroot voor 2021 een bedrag van € 550.000,--. De werkelijke kosten waren € 657.892,--.

- Gebruik van up-to-date (nieuwste inzichten gerelateerd aan eigen visie) lesmateriaal;
- Aanwezigheid meerjarenonderhoudsplanung (MOP):
 - De huisvesting past bij het schoolconcept en voldoet aan onderwijskundige eisen;
 - Huisvesting is kindvriendelijk, veilig en verzorgd;
 - De school biedt een uitdagende en leerrijke omgeving;
 - Middelen (voor onderwijs, ICT, meubilair) zijn eigentijds en stellen in staat tot eigentijds onderwijs;
 - Geen relevante klachten/calamiteiten gerelateerd aan huisvesting/veiligheid;
 - Ondernemerschap.

Specifiek

- De realisatie van nieuwbouw van de Albertine Agnesschool zal met een jaar vertraging in 2022 een feit zijn, conform het vlekkenplan van de gemeente Leeuwarden, mede opgesteld door de schoolbesturen. PCBO is bouwheer. Tot nu toe hanteerden we voor het ontwikkel- en bouwproces van IKC's 'traditionele bouw'. Voor de Albertine Agnesschool werken we volgens Engineering & Construct.
- De voorbereidingen van een nieuw IKC in de nog te bouwen wijk Middelsee in Leeuwarden-Zuid zijn opgestart. De architect, bouwbegeleiding, de installatie-adviseur en de constructeur via een aanbesteding geselecteerd.
- In 2019 zijn er concrete plannen voor IKC-vorming voor de beide locaties van de Koningin Wilhelminaschool. Sinne investeert op de locatie Transvaal en op de locatie Fontein overlegt PCBO als bouwheer met de gemeente. Voor beide locaties is er in 1^e instantie € 500.000 beschikbaar. In verband met deze ontwikkelingen hebben de locaties in 2019 een eigen directeur gekregen en in 2020 zijn de plannen verder uitgewerkt. Er wordt op basis van duurzame goede prognoses onderzocht of de locatie Transvaal op termijn een eigen brinnummer kan krijgen. Realisatie is gepland in 2022.

- De samenlevingsschool in Wurdum staat op de nieuwe voorzieningenplanning van de gemeente voor 2028 op de planning. Met de gemeente zal worden overlegd of dit naar voren kan worden geschoven. De gemeente Leeuwarden heeft toegezegd het voormalige schoolgebouw De Arke geheel over te nemen. De ruimtes die worden gebruikt worden dan van de gemeente gehuurd, ook door SKF, de betreffende kinderopvangorganisatie.
- CBS Klaverblad HB heeft een langdurige plek in het gebouw aan de Pikemar 17 gekregen. De Máximaschool past daar voorlopig niet in. Daarom is het huidige semipermanente gebouw aangepakt, vooral betreffende het dak en het binnenklimaat. De gemeente heeft hiervoor eerst € 350.000,-- beschikbaar gesteld en na een verzoek van PCBO Leeuwarden hier nog € 108.000,-- aan toegevoegd.
- Op de Kinderkoepel (Vredeman de Vriesstraat) wordt ook een eigen financiële impuls gegeven om het binnenklimaat te verbeteren. Door corona en problemen met de levering wordt hier in de loop van 2022 uitvoering aan gegeven.
- De Dr. Algraschool is grondig aangepakt. Het is daarmee een aantrekkelijker gebouw geworden en is inmiddels een volwaardig IKC geworden met een nieuwe naam: IKC Alexia.

Meerjaren Onderhoudsplanung (MJOP)

Begin 2021 is door Sweco voor een groot aantal scholen een nieuwe MOP gemaakt. PCBO Leeuwarden e.o. is ook voor het buitenonderhoud van de schoolgebouwen verantwoordelijk, daar waar de gemeente dit eerst was. Aangezien Proloog het onderhoud voor VvE Grou en Ambion dit voor VvE Akkrum verzorgt, is voor deze scholen door andere bedrijven een MOP gemaakt. In 2021 is als stichting het besluit genomen voor het activeren van groot onderhoud.

2.4 Financieel beleid

Doelen en resultaten

Gelet op de kengetallen heeft het bestuur als doel een rentabiliteit van 0. Dit houdt in dat er noch winst, nog verlies gedraaid moet worden. Het geld dat beschikbaar komt voor onderwijs moet ook volledig aan onderwijs worden besteed.

Het doel van het bestuur is dus om de exploitatie rond te krijgen. Aangezien 80%-85% aan personele kosten wordt besteed, is dit altijd een kritisch punt, helemaal met de huidige krappe arbeidsmarkt. Hieraan liggen dus keuzes ten grondslag die erg belangrijk zijn. Wordt er geïnvesteerd in extra mensen zolang ze nog zijn te krijgen of moeten er later wellicht klassen naar huis worden gestuurd omdat er geen personeel is.

Voor 2021 is dit doel gehaald. Daar met het maken van de begroting rekening werd gehouden met een positief resultaat van 40 K, heeft dit geresulteerd in een positief resultaat van 134 K. De vele extra baten m.b.t. NPO-middelen hadden hierop geen directe invloed. Ook met name de salarislasten gingen hierdoor ook erg omhoog, of het nu ingezet werd of gereserveerd. Wel heeft het laten vervallen van de voorziening groot onderhoud en dan met name de dotatie hieraan, een flinke rol gespeeld.

Treasury

Het huidige treasurystatuut is vastgesteld in maart 2018.

Klik op de link voor het [Treasurystatuut](#).

Allocatie middelen

Het geld binnen het bestuur wordt op schoolniveau ontvangen. Een aantal zaken wordt op schoolniveau geregeld zoals scholing, onderwijsleerpakket (OLP) en teambuilding. Met name het OLP wordt volledig beschikbaar gesteld aan de scholen op de wijze dat het geld wordt ontvangen, dus op basis van het aantal leerlingen op school.

Het resterende geld wordt bovenschools beheerd gelet op het feit dat er ook qua schoolgebouwen een groot verschil is m.b.t. leeftijd, energiezuinigheid e.d. Ook wordt de formatie bovenschools beheerd en toegekend met een GGL op stichtingsniveau. M.b.t. BAPO, duurzame inzetbaarheid, zwanger- en ouderschapsverlof en mobiliteit wordt er dan alleen gesproken over fte's i.p.v. geld.

Allocatie middelen	
Baten	
Rijksbijdrage	€ 21.849.710,82
Bekostiging toegekend aan de scholen	€ 21.254.613,68
Bekostiging toegekend bovenschools	
Loonkosten	€ 551.430,35
Afschrijvingen	€ 9.387,39
Huisvestinglasten	€ 27.401,23
ICT kosten	€ 6.878,17
Totaal	€ 595.097,14

Onderwijsachterstandenmiddelen

Deze middelen worden volledig berekend en ingezet a.d.h.v. de schoolscores van het CBS. Een verdeling is verder niet aan de orde. Op het moment dat een school er voor in aanmerking komt, wordt dit aan de formatie toegevoegd en in fte's beschikbaar gesteld. Het doel van de school is uiteraard het verminderen van onderwijsachterstand.

Prestatiebox

De ontvangen middelen "Prestatiebox" van uiteindelijk € 203,68 (begroting 2021) per leerling worden volledig ingezet waarvoor ze oorspronkelijk ontvangen werden. Het deel professionalisering voor directeuren en leerkrachten worden bovenschools ingezet voor het High Performance/ Deep Learning traject en voor de (bovenschoolse) scholingstrajecten en het scholingsaanbod. De delen opbrengstgericht werken en cultuur krijgen een besteding op schoolniveau. In totaliteit gaat het hier om € 652.851,--- (op basis van 1 oktober 2021). In augustus 2021 is de prestatiebox afgeschaft en is het geld toegevoegd aan het Budget Personeel en arbeidsmarkt (BPA) en een budget voor bijzonder bekostiging voor deskundigheidsbevordering en schoolleiders.

2.5 Risico's en risicobeheersing

Aangezien de gehele subsidieverstrekking van het Ministerie gebaseerd is op het **aantal leerlingen**, is de ontwikkeling van dit aantal het grootste risico. D.m.v. een berekening van het jaarlijkse belangstellingspercentage en de cijfers van de 0-4 jarigen van de Gemeente, kan vrij nauwkeurig worden aangegeven hoeveel kinderen er de komende jaren worden verwacht. Beheersing bovenstaand risico: aangezien er nauw wordt samengewerkt met de kind(er)opvang ontstaat een doorgaande leerlijn. Op deze wijze zijn kinderen al op een jonge leeftijd gewend aan de school. Ouders zullen in dat geval meestal na de kinderopvang ook voor de school kiezen waar het kind al naar toe ging. Met name in de nieuw te bouwen IKC's Albertine Agnes en de nieuwe school in het gebied Middelsee, huurt de kinderopvang geen ruimte maar heeft haar eigen ruimten waar geen onderwijsbestemming meer op zit. Hierdoor is de aanwezigheid van blijvende kinderopvang beter gegarandeerd.

PCBO Leeuwarden e.o. is in 2015 eigen risicodragers geworden voor de vervanging. Bij een **hoog** ziekteverzuim loop je hierbij het risico dat het betalen van vervanging duurder is dan de premieafdracht die voorheen aan het Vervangingsfonds (VF) werd betaald en waarbij het VF vervolgens de vervanging zou moeten betalen. Bij een ziekteverzuim van <5% zal het een gunstige uitwerking voor de stichting hebben. Tot 2020 is er steeds bijgehouden of

de keus voor het eigen risicodragerschap wel de juiste is geweest. Het feit dat er inmiddels een redelijke reserve is opgebouwd (352 K), geeft aan dat dit inderdaad het geval is. Over 2020 is er dan ook geen geld meer aan deze reserve toegevoegd. Uiteindelijk is via een bestuursbesluit deze reserve overgeboekt en wordt vervanging binnen de exploitatie bekostigd.

Het risico dat (voormalig) ziek personeel kan opleveren m.b.t. WGA-uitkeringen is verzekerd bij een verzekeringmaatschappij.

Personeel: afhankelijk van de grootte van de stichting wordt over het algemeen 80%-85% van de totale rijksbijdrage besteed aan personeelslasten. Door het leerlingenverloop op de scholen goed te volgen en een goede prognose m.b.t. 0-4 jarigen per wijk te maken, kan er een goed meerjarenformatieplan worden opgesteld. Ook volgen we de tweejaarlijkse leerlingenprognoses die door de gemeente wordt aangeleverd. Op dit moment speelt het lerarentekort een grote rol binnen het onderwijs. Werd er voorheen gebruik gemaakt van een invalpool waarin veel mensen beschikbaar waren, tegenwoordig is dit niet meer het geval. Om personeel vast te kunnen houden worden met name LIO-ers meteen na een goede beoordeling een vast dienstverband aangeboden. Op deze wijze wordt de formatie van de scholen uitgebreid met een aantal dagen, waarbij bij ziekte/verlof deze mensen verplicht eerst ingezet moeten worden. De bedragen die voorheen aan het vervangingsfonds werden betaald en tegenwoordig m.b.t. het EigenRisicoDragerschap (ERD) noodzakelijk zijn voor vervanging, worden nu gebruikt om de formatie uit te breiden waarmee we willen voorkomen groepen naar huis te moeten sturen. Dat er enig risico is als er weinig ziekte is en personeel dus boven de formatie ingezet wordt, is aanvaardbaar binnen de huidige exploitatie. We zorgen daarom er ook voor goed zicht te hebben op de natuurlijke uitstroom.

Bouw: aangezien de stichting bij de bouw van IKC Albertine Agnes en IKC Middelsee bouwheer is, lopen ook alle financiële transacties via PCBO Leeuwarden e.o. Voor de Albertine Agnesschool is eerder al een voorbereidingskrediet ontvangen, voor Middelsee is dit in 2021 aangevraagd.

De budgetten zijn door de Gemeente i.s.m. PCBO Leeuwarden e.o. en Sinne kinderopvang vastgesteld. Facturering loopt via Lindhorst die de bouwbegeleiding voor de Albertine Agnesschool verzorgt. Voor Middelsee loopt dit via BCN. Verwacht wordt dat er binnen de vastgestelde budgetten gebouwd kan worden, aangezien dit aan de voorkant via een aanbesteding is verlopen. Op het moment dat er niet gebouwd kan worden binnen het budget, levert dit een risico op. Beheersing bovenstaand risico: in principe mag er niet worden gebouwd als het budget niet toereikend is. Na eventueel een bezuinigingsronde kan er als laatste redmiddel mogelijk privaat vermogen gebruikt worden om toch toestemming voor de bouw te krijgen.

Interne beheersing en risico's

Door interne controle wordt zoveel mogelijk risico uitgesloten. Deze controle uit zich door verantwoordelijkheden op verschillende niveaus binnen de organisatie neer te leggen. Het begint binnen het bestuur, waar de Directeur/bestuurder periodiek verantwoording moet afleggen bij het toezichthoudend bestuur. De hiervoor benodigde gegevens worden aangeleverd door de Centrale Dienst. Hier is al gecontroleerd of de bedrijfsprocessen op de juiste wijze zijn afgehandeld, de informatievoorziening betrouwbaar is en de wet- en regelgeving is nageleefd.

Binnen PCBO Leeuwarden e.o. is de verantwoordelijkheid voor bepaalde budgetten gedelegeerd. Voor het onderwijsleerpakket, teambuilding en nascholing is de schooldirecteur verantwoordelijk, de overige zaken worden allemaal bovenschools geregeld.

Verder is er een strikte scheiding tussen het klaarzetten van betalingen en het goedkeuren en uiteindelijk versturen van deze betalingen.

Inzet aanvullende bekostiging onderwijsachterstandenbeleid.

Werden voorheen in principe de achterstandsscores per leerling bepaald, nu wordt deze score omgerekend met een formule om te komen tot achterstandsscores per school. Voor onze stichting vallen de volgende scholen onder deze regeling: IKC Johan W. Friso, IKC Willem Alexander, IKC Prins Constantijn, IKC Prins Maurits, IKC De Kinderkoepel en IKC Albertine Agnes. Voor 2021 is in totaal aan € 526.726 achterstandsgeld ontvangen. Dit geld is door de betreffende scholen in hun eigen formatie ingezet zoals het ook beschikbaar is gekomen.

Uitkeringen na ontslag

Binnen de stichting zijn er geen eigen wachtgelders.

Pas nadat het Participatiefonds akkoord heeft gegeven op een mogelijk ontslag, wordt ook daadwerkelijk ontslag verleend.

3. Maatschappelijke thema's

3.1 Strategisch personeelsbeleid

Over dit thema, aangewezen door de Minister van OCW, moeten schoolbesturen zich op grond van de [Regeling jaarverslag artikel 4 lid 4](#) nader verantwoorden.

- Hoe is het personeelsbeleid afgestemd op de onderwijskundige visie en de opgaven waar de scholen voor staan? Zie paragraaf 2.2, doelen en resultaten. Specifiek kan hier nog worden benoemd dat professionalisering op basis van de strategische ambities wordt ingezet op teamniveau en individueel niveau. Daarnaast wordt ingezet op basis van de speerpunten van de school conform het schooljaarplan. Er is een relatie met het scholingsplan. PCBO stelt veel geld voor scholing beschikbaar. Hoewel de middelen uit de voormalige prestatiebox lumpsum worden toegekend, oormerken we een groot deel voor scholing en professionalisering.
- Hoe wordt het personeelsbeleid geïmplementeerd, gemonitord en geëvalueerd? Het stichtingsbeleid is ontwikkeltaal binnen de gehele organisatie en op alle scholen. Het personeelsbeleid moet de doelen van het stichtingsbeleid ondersteunen. Dat gebeurt met maatwerk. Denk hierbij aan de diversiteit van de scholen zelf en de wijken waarin ze onderwijs verzorgen. De inzet en kaders staan in het Bestuursformatieplan. Monitoring en evaluatie vinden plaats aan de hand van de IK-ZO kwaliteits- en ontwikkelkaarten, tevredenheidsonderzoeken, een jaarlijkse personeelsenquête, POP-, ontwikkel-, en ambitiegesprekken, professionele leergemeenschappen (PLG's) op thema en op schoolniveau en expertisegroepen op stichtingsniveau. De kwaliteit wordt via trendanalyses gevolgd.
- Hoe is de dialoog over het strategisch personeelsbeleid met leraren en schoolleiders ingericht? Via het systeem IK-ZO vindt de gesprekkencyclus plaats. In werkgroepen van directeuren worden beleidsvoorstellen strategisch personeelsbeleid uitgewerkt. De cao is daarbij tenminste richtinggevend.

3.2 Werkdruk

Hierbij de verantwoording op grond van de [Regeling jaarverslag artikel 4 lid 4](#).

In de financiële paragraaf volgt de financiële verantwoording. Het volledige budget voor werkdrukmiddelen is door de scholen ingezet.

- Welk proces is gevolgd om te komen tot een beslissing over de besteding van de werkdrukmiddelen?
 1. Gesprek voeren met het team over de inzet van de werkdrukmiddelen.
 2. Op basis van de uitkomst van het gesprek een bestedingsplan opstellen voor de werkdrukmiddelen.
 3. Het bestedingsplan ter goedkeuring voorleggen aan de P-MR.
 4. Het bestuur beoordeelt het bestedingsplan.
- Waarvoor zijn de werkdrukmiddelen ingezet? De volgende rangorde: Meer handen in de klas (OAS), inzet van vakleerkrachten, het vrij roosteren van leerkrachten voor collegiale consultatie of lesson study, conciërge, extra digitale middelen.
- Zijn er ook niet-financiële maatregelen genomen om de werkdruk te verminderen? Zo ja, welke maatregelen? De scholen hebben zelf afspraken gemaakt over het afstoten van taken en passend binnen de bestuurlijke en wettelijke kaders van administratieve lasten.

Inzet werkdrukmiddelen 2021

Inmiddels zijn de extra gelden voor werkdrukvermindering verhoogd van € 155,55 (2019-2020) naar € 251,38 (2020-2021) per leerling. Voor 2021 geldt dat € 806.678,-- volledig is besteed voor personele inzet en deel is van de totale formatie van de scholen.

Bestedingscategorie	Besteed bedrag (kalenderjaar)	Eventuele toelichting
Personeel	€ 806.678,00	Leerkrachten, onderwijs assistenten
Materieel	€ -	
Professionalisering	€ -	
Overig	€ -	
Totaal	€ 806.678,00	

3.3 Nationaal Programma Onderwijs

Verantwoording NPO-middelen:

In 2021 zijn er extra middelen ontvangen om de opgelopen achterstanden of vertraging in coronatijd gericht aan te pakken en te herstellen, de NPO-middelen. Binnen de stichting is er een format opgesteld om tot planvorming te komen op schoolniveau en dit met de instemming van de medezeggenschapsraden van de scholen aan het bestuur ter definitieve vaststelling voor te leggen. Uitgangspunt daarbij was dat alle middelen door de school konden worden benut op basis van een stappenplan, onderdeel van het format. Het format was een handreiking, geen verplichting. Binnen het format kon een verbinding worden gemaakt met het jaarplan en met het scholingsplan. Met deze integrale benadering is het veelal als totaalplan ingediend.

Stappen:

De directeuren hebben eerst een schoolscan gemaakt.

De interventies hadden betrekking op de analyse. Veelal cognitief, maar ook gericht op de sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling. De besteding heeft vooral een personele invulling gekregen in de vorm van extra handen in de klas en klassenverkleining. Maar er zijn ook vakleerkrachten aangesteld, vooral op het gebied van sport. Er zijn methodieken aangeschaft met het oog op de sociaal-emotionele ontwikkeling. Er zijn door enkele scholen extra devices en programma's aangeschaft.

Leerkrachten hebben meegedacht over de gewenste uitwerking op basis van de analyses in alle groepen. Leerkrachten en ouders hebben binnen de medezeggenschap formeel ingestemd met het uiteindelijke plan. Met deze formele instemming is het plan ingediend bij het bestuur.

Er zijn 26,0472 wtf werknemers op NPO benoemd. Daarbij zijn er nog 1,9 wtf werknemers op payroll (Roler) benoemd. Dit is 6,8%.

In dit jaarverslag kunnen nog geen echte resultaten worden meegenomen. Na 4 maanden in 2021 is dat te snel. We hebben wel moeten constateren dat door de uitval van personeel door corona de extra inzet van personeel kon worden benut om de basis tenminste op orde te houden en de kinderen op school onderwijs te geven. De schoolscan heeft geholpen om met de goede analyse gerichte interventies in te zetten.

3.4 Passend onderwijs

In 2019 is het [Beleid Passend Onderwijs 2019-2023](#) vastgesteld met de doelen voor die planperiode.

Conform de regelgeving verantwoordden we ons over Passend Onderwijs op grond van de [Regeling jaarverslag artikel 4 lid 4](#). Er ligt vanuit het SWV Passend Onderwijs Friesland een nieuw ondersteuningsplan om voor de zomer van 2022 vastgesteld te worden. De besturen hebben de gelegenheid gehad hierop te reageren.

- Aan de volgende doelen in het kader van passend onderwijs heeft het bestuur middelen vanuit de lumpsum uitgegeven:
Ten behoeve van de formatie op schoolniveau; ten behoeve van onderwijs aan hoogbegaafde kinderen; ten behoeve van een leerkracht plusklassen; ten behoeve van scholing en masterclasses.
- Aan de volgende doelen in het kader van passend onderwijs heeft het bestuur de middelen, € 956.783,-- vanuit het samenwerkingsverband volledig uitgegeven en wel aan de volgende componenten:
Personeel: orthopedagoog (6 dagen), gedragspecialist tot 1 augustus 2021 (5 dagen) en onderwijskundig beleidsmedewerker (4 dagen); aanvragen zware zorg; lichte zorg (€ 100 per leerling naar de scholen); materiële kosten.
- Hoe het bestuur, in samenwerking met de stakeholders, tot de genoemde doelen is gekomen
Op basis van gemaakte afspraken in het Zorgplan Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Fryslân; Het PCBO-beleid met instemming van de GMR betreffende het aanwenden van deskundige beleidsmedewerkers: korte lijnen beleid, implementatie, borging, ondersteuning op de werkvloer; Handelingsgericht Werken volgens een duidelijke cyclus; Voltijds onderwijs aan hoogbegaafde kinderen; samenwerking gemeente Leeuwarden Sociaal domein, inzet jeugdondersteuner, bekostigd door de gemeente (2/3) en door het bestuur (1/3). IB-ers; expertisegroepen, o.a. gedragspecialisten.
- Hoe het bestuur borgt dat het ondersteuningsaanbod in de school op papier aansluit op dat in de praktijk
PCBO heeft een eigen Ondersteuningsteam (OT). Daarin hebben een onderwijskundig beleidsmedewerker en twee orthopedagogen zitting. Door het OT worden in wisselende samenstelling startgesprekken gevoerd met de

scholen. Preventief en ook al een ondersteuningsaanbod te noemen. Is er een extra ondersteuningsaanbod voor een leerling nodig, dan wordt een voorstel met motivatie, de inzet en het tijdbestek geformuleerd en aan de directeur/bestuurder voor akkoord voorgelegd. De begeleiding wordt gevolgd en geëvalueerd.

3.5 Onderwijsachterstanden

Inzet aanvullende bekostiging onderwijsachterstandenbeleid.

Werden voorheen in principe de achterstandsscores per leerling bepaald, nu wordt deze score omgerekend met een formule om te komen tot achterstandsscores per school. Voor onze stichting vallen de volgende scholen onder deze regeling: IKC Johan W. Friso, IKC Willem Alexander, IKC Prins Constantijn, IKC Prins Maurits, IKC De Kinderkoepel en IKC Albertine Agnes. Voor 2021 is in totaal aan € 526.726 achterstandsgeld ontvangen. Dit geld is door de betreffende scholen in hun eigen formatie ingezet zoals het ook beschikbaar is gekomen.

4. Verantwoording financiën

4.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief/continuïteitsparagraaf

Leerlingen

	Vorig jaar (T-1)	Verslag jaar (T)	T+1	T+2	T+3
Aantal leerlingen	3208	3207	3337	3273	3258

Het kunnen starten van een school in de nieuwe wijk Middelsee is van wezenlijk belang en is nu nog niet in de planning meegenomen. Gepland is dat deze school in 2023 opgeleverd moet worden. Als de coronacrisis niet een heel vervelende nasleep kent, zal realisatie gewoon een feit zijn. Dit zal zijn weerslag dan in de cijfermatige ontwikkeling hebben van onze stichting.

Het aantal leerlingen is bepaald aan de hand van de cijfers van 0-4 jarigen van de Gemeente Leeuwarden te koppelen aan het belangstellingspercentage van de scholen. Dit is de basis voor de bekostiging voor de leerlingen vanaf 4 jaar. Deze gegevens zijn meegenomen in het meerjarig perspectief van de staat van baten en lasten en de balans.

Vanaf 2023 krijgen wij een bekostiging die volledig per kalenderjaar gaat. Tot op dit moment was het materiële deel per kalenderjaar en het personele deel per schooljaar. Voor de aantallen in de continuïteitsparagraaf heeft dit grote gevolgen. T-1 zal dan in dit verslag gaan om 1 oktober 2020, verslagjaar (T) om 1 oktober 2021 en T+1 om 1 februari 2022. Dit wordt de basis voor de bekostiging van 2023. T+2 is 1 februari 2023 en T+2 is 1 februari 2024. Tussen de teldatum 1 oktober en 1 februari zitten echter 4 maanden, waardoor de cijfers grote verschillen laten zien door de tussentijdse instroom. De krapte van de arbeidsmarkt zal van invloed zijn op deze cijfers. Ondanks dat het aantal kinderen iets gaat dalen (zonder nieuwbouw) zal het aantal groepen niet meteen worden aangepast aangezien krimp op dat moment over de volle breedte van de stichting gaat. We investeren in voldoende leraren om het lerarentekort het hoofd te bieden. Door het onderwijs anders te organiseren en meer medewerkers in te kunnen zetten investeren we in onderwijsassistenten en het opleiden van een aantal tot lerarenondersteuner. Dat zien we in de tabel terug bij de groei van ondersteunend personeel.

Aantal FTE	Vorig jaar (T-1)	Verslagjaar (T)	T+1	T+2	T+3
Bestuur / management	24	23	23	23	23
Onderwijzend personeel: leraren	198	182	180	180	179
Ondersteunend personeel: Centrale dienst, onderwijsassistenten, lerarenondersteuners, conciërges	23	53	52	50	48

4.2 Staat van baten en lasten en balans

Staat van baten en lasten in meerjarig perspectief

	Vorig jaar (T-1)	Begroting verslagjaar (T)	Realisatie verslagjaar (T)	T+1	T+2	T+3	Vershil verslagjaar t.o.v. begroting	Vershil verslagjaar t.o.v. vorig jaar
BATEN								
Rijksbijdragen	20309	20518	21850	22524	21959	21747	1332	1541
Overige overheidsbijdragen en subsidies	19	0	671	21	21	21	671	652
Baten werk in opdracht van derden	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten	580	112	384	136	142	147	272	-196
TOTAAL BATEN	20908	20630	22905	22681	22121	21915	2275	1997
LASTEN								
Personeelslasten	17673	17372	19022	19233	18199	18305	-1650	-1349
Afschrijvingen	451	534	552	601	610	616	-18	-101
Huisvestingslasten	1667	1594	1313	1398	1326	1338	281	354
Overige lasten	1602	1089	1882	1279	1279	1279	-793	-280
TOTAAL LASTEN	21393	20589	22769	22512	21414	21538	-2180	-1376
SALDO								
Saldo baten en lasten	-485	40	136	169	707	377	95	621
Saldo financiële baten en lasten	0	0	1	0	0	0	0	1
Saldo buitengewone baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL RESULTAAT	-485	40	137	169	707	377	95	622

Zie de toelichting bij paragraaf 3.1 ontwikkelingen in meerjarig perspectief

De grootste verschillen bij de baten tussen de begroting voor het verslagjaar en de realisatie voor het verslagjaar zijn de volgende:

- De Rijksbijdragen zijn door OC&W flink verhoogd namelijk met 1332 K. Dit komt met name door het extra geld dat is ontvangen m.b.t. NPO middelen, bedoeld om achterstand m.b.t. corona weg te werken. Het gaat daarbij om 1040 K. Daarnaast zijn er extra middelen binnengekomen voor arbeidsmarkttoelage, vakantieschool en groei.
- Binnen de begroting zijn er ook wat wijzigingen ontstaan die geen hele grote financiële gevolgen hebben, maar wel genoemd moeten worden. Zo is de prestatiebox opgeheven. Een gedeelte is aan het BPA-budget (budget Personeel- en arbeidsmarkt) toegevoegd. Daarnaast is er een nieuw budget voor professionalisering van schoolleiders.
- Overige overheidsbijdragen: dit is projectgeld van de Gemeente van 196 K. De lasten hiervan zijn bij de overige lasten verantwoord. Daarnaast zijn er extra inkomsten binnengekomen voor, Extra Hulp in de Klas, dit wordt formatief ingezet 475K.
- Bij de overige baten is een groot verschil, hier worden de schoolrekeningen bij de bank verantwoord 250K.
- Daar waar bij de baten extra gelden zijn ontvangen m.b.t. corona-achterstanden, zijn deze ook bij de lasten aanwezig. Indien alle baten nog niet zijn ingezet, komen ze terug in een reserve, maar worden wel in de exploitatie over 2021 meegenomen.
- De huisvestingslasten zijn lager, de grootste oorzaak hiervan is het wegvallen van de voorziening groot onderhoud. Hierdoor is het niet meer nodig om het begrote bedrag voor de dotatie aan deze voorziening in te zetten. Vanaf 1 januari 2021 worden uitgaven > € 1.500,- voor groot onderhoud rechtstreeks geboekt als materiële vaste activa en wordt hier jaarlijks op afgeschreven. Aan extra schoonmaakkosten is toch nog 100 K extra besteed, ondanks dat er al fors meer was begroot. Wij waren uiteraard bij het maken van de begroting er niet vanuit gegaan dat het coronavirus nog het gehele jaar van invloed zou zijn.
- Overige lasten zijn hoger, dit komt met name door de projecten die bij de baten zijn genoemd (196K), de schoolrekeningen 270K en de inzet van de coronagelden materieel 150K.

Balans in meerjarig perspectief

Zie de toelichting bij paragraaf 3.1 ontwikkelingen in meerjarig perspectief

	Realisatie vorig jaar (T-1)	Realisatie verslagjaar (T)	Begroting T+1	Begroting T+2	Begroting T+3
ACTIVA					
VASTE ACITVA					
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	2804	3031	3031	3031	3031
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	2804	3031	3031	3031	3031
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorraden	0	0	0	0	0
Vorderingen	1383	1647	688	688	688
Kortlopende effecten	0	0	0	0	0
Liquide middelen	4138	5237	5406	6113	6490
Totaal vlottende activa	5521	6884	6094	6801	7178
TOTAAL ACTIVA	8325	9915	9125	9832	10209
PASSIVA					
EIGEN VERMOGEN					
Algemene reserve	2913	4576	3871	4578	4955
Bestemmingsreserve publiek	1263	1031	1031	1031	1031
Bestemmingsreserve privaat	583	551	466	466	466
Totaal eigen vermogen	4759	6158	5368	6075	6452
VOORZIENINGEN	1496	235	235	235	235
LANGLOPENDE SCHULDEN	0	0	0	0	0
KORTLOPENDE SCHULDEN	2070	3522	3522	3522	3522
TOTAAL PASSIVA	8325	9915	9125	9832	10209

Toelichting:

- Aangezien er geen beleggingen e.d. zijn, uit een positief resultaat zich voornamelijk op de liquide middelen en de vorderingen. I.v.m. de nieuwe bekostiging per 1 januari 2023, weten we dat we de vordering op OC&W moeten afboeken.
- Voorbeeld **activa-zijde**: de vordering OC&W bij T+1 wordt afgeboekt met 959 K.
- de 5406 K bij de liquide middelen van T+1 worden verkregen door T (5237 K) + resultaat T+1 (169 K).
- **Passiva-zijde**: Aan de andere zijde van de balans uit zich dat bij T+1 in een verlaging van het eigen vermogen van 790 K. De bestemmingsreserve privaat is afgeboekt met 85 K, de overige vermindering zit in de alg.reserve. De kortlopende schulden bestaan met name uit reservering van de personele bekostiging (vakantiegeld e.d.) en een voorschot van de gemeente voor verbouw/nieuwbouw.

- Het afboeken van de vordering OC&W zorgt voor de grootste verandering in het Eigen Vermogen van T+1.
- Aangezien de nieuwbouw voor de Albertine Agnes nog niet is afgerond en de bouw van Middelsee nog moet beginnen, heeft dit ook financieringsgevolgen. De gemeenteraad heeft voor alle projecten groen licht gegeven, voorschotten worden op de momenten gevraagd, net voor het aflopen van een betalingstermijn. Op deze manier fungeren wij niet als bank. Voor Middelsee is gestart met een voorbereidingskrediet van € 200.000,-- Pas als een aannemer met een overzicht van termijnbetalingen komt, kunnen wij de aanvraag voor de termijnen bij de gemeente indienen.

4.3 Financiële positie

Kengetallen

Kengetal	Realisatie Vorig jaar (T-1)	Realisatie Verslagjaar (T)	Begroting T+1	Begroting T+2	Begroting T+3	Signalering
Solvabiliteit 2	75,1%	64,5%	76,6%	74,1%	76,2%	Streefnorm 50%
Liquiditeit	2,67	1,95	2,85	2,45	2,79	Streefnorm 1,2
Rentabiliteit	-2,32%	0,58%	5,35%	3,2%	1,72%	Streefnorm 0%
Weerstandsvermogen	15,8%	14,4%	16,01%	12,59%	15,92%	Streefnorm 15%

Reservepositie

Het bestuur beoordeelt de reservepositie van de stichting aan het einde van het verslagjaar op niveau .
Voor risico's en risicobeheersing verwijzen wij u naar [paragraaf 2.5](#).

4.4 Gevolgen coronavirus

Dachten we m.b.t. het coronavirus alleen in 2020 hier rekening mee te moeten houden, ook heel 2021 stond in het kader van corona. Het hebben en gebruiken van goede ICT-middelen was zeer belangrijk. Daarnaast waren wij m.b.t. de extra schoonmaakwerkzaamheden genoodzaakt dit het gehele kalenderjaar tussen de middag uit te laten voeren. Er is vanuit het Ministerie veel extra geld binnengekomen waarvoor bijna uitsluitend personeel is benoemd. Doel hiervan was de ontstane achterstand z.s.m. weg te werken.

4.5 Signaleringswaarden 2021 n.a.v. de balanscijfers

De manier waarop OCW deze cijfers berekent, wijkt af van de wijze waarop de PO-raad adviseert. De PO-raad houdt namelijk rekening met een sectorspecifieke signalering, terwijl OCW een algemene signalering hanteert.

Het feitelijk eigen vermogen (EV) wordt berekend door het Totaal EV € 6.158.352,- te verminderen met het privaat EV € 551.343,-. Dit komt op € 5.607.009,- Dit wordt vergeleken met een berekening van de Materiële Vaste Activa (MVA), de aanschafwaarde van eventuele gebouwen die in eigen bezit zijn en een liquiditeitsbuffer. In totaal gaat het dan om € 4.237.489,- In dit geval is er € 1.369.520,- teveel EV, een ratio van 1,32.

De berekening van de PO-raad houdt ook rekening met de vordering op OCW, die in 2022 afloopt. Op dat moment krijgen we te maken met een vereenvoudigde bekostiging, die ertoe leidt dat vorderingen op OCW niet meer aan de orde zijn. Dit heeft grote gevolgen voor het EV dat hierdoor flink daalt. Bij PCBO Leeuwarden is die vordering over 2021 € 922.810,-. Hierdoor is het feitelijk EV dan € 4.684.199,- waardoor het EV nog € 446.710,- boven de signaleringswaarde zit. Intern houden wij rekening met deze berekening omdat die vanaf 2023 een reëel beeld geeft. Uiteraard heeft de gemaakte keuze om geen onderhoudsvoorziening meer te hebben (valt nl. onder het vreemd vermogen) gevolgen gehad voor het EV.

Berekening signaleringswaarden ministerie van OC&W

Eigen Vermogen	€	6.158.352
In mindering privaat eigen vermogen	€	551.343
Feitelijk eigen vermogen	€	5.607.009
Boekwaarde MVA, excl.gebouwen	€	2.830.950
Aanschafwaarde gebouwen *50%*1,27	€	259.568
Liquiditeitsbuffer	€	1.146.971
Signaleringswaarde	€	4.237.489
Verschil eigen vermogen	€	1.369.520
Signaleringswaarde ratio		1,32

(Feitelijk eigen vermogen delen door de signaleringswaarde)

Berekening signaleringswaarden PO-Raad

Eigen Vermogen	€	6.158.352
In mindering vordering OCW	€	922.810
In mindering privaat eigen vermogen	€	551.343
Feitelijk eigen vermogen	€	4.684.199
Boekwaarde MVA, excl.gebouwen	€	2.830.950
Aanschafwaarde gebouwen *50%*1,27	€	259.568
Liquiditeitsbuffer	€	1.146.971
Signaleringswaarde	€	4.237.489
Verschil eigen vermogen	€	446.710
Signaleringswaarde ratio		1,11

(Feitelijk eigen vermogen delen door de signaleringswaarde)

4.6 Financieel jaarverslag

[Het financieel jaarverslag 2021.](#)